

ELŐFIZETÉS:

Egész évre ... 12 kor.
Fél évre ... 6 kor.
Negyed évre ... 3 kor.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitóléc sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

A villamos világítás kérdéséhez.

Zombor, 1902. április 7.

Városunk több függő és megoldandó kérdése tárgyában tartott nagy értekezlet, mint megirtuk, a felvetett kérdések tanulmányozása, a szükségesség szerint a sorrend megállapítása és konkrét javaslatok előterjesztése céljából egy szűkebb bizottságot küldött ki. Ezen bizottság Latinovits Pál főispánnal legutóbbi ittléte alkalmával hosszasan tárgyalt, véleményét és támogatását kikérte és mint értesülünk, a tegnapi napon a munkához hozzá látott.

A bizottsági konferencia eredményét, miután a tárgyalások még folynak, nem tudjuk, nem tudjuk tehát azt sem, mi a véleménye ezen bizottságnak a közkezdések megoldásának sorrendjéről illetőleg. Meg vagyunk azonban győződve, hogy ezen bizottság is a legsürgősebb teendők közé fogja sorolni a világítás ügyét.

Az teljesen szuperált kérdés, hogy villamos világításunk legyen, mert kétségtelen, hogy ez a legegészségesebb, legtisztább, legkönnyebben, legkényelmesebben kezelhető, szépség dolgában valamennyi eddig létezővel, sikerrel versenyző világítási mód, a melyé a jövő is.

A kérdés csak az, vajon *vállalati uton* vagy *házi kezelés* mellett létesítsük a villamos világítást. Zombor város törvényhatósági bizottsága egy ízben már házi kezelés mellett döntött. Ujabbán azonban igen előkelő helyeken és egyének részéről a vállalati forma mellett történt vélemény nyilvánítás.

Mi egynéhány érvt fogunk felhozni a házi kezelés mellett s indokolni fogjuk röviden, mért tartjuk ezt a városra és közönségére nézve minden tekintetben előnyösebbnek; kijelentjük azonban, hogy ha reális számítással bebizonyítja nekünk valaki, hogy a vállalati forma olcsóbb és jobb lesz, készséggel engedjük magunkat kapacitálni.

A házi kezelésnek, mint minden fizlet kezelésének egy hatóság által, kétségtelen hátránya az, hogy a város, melynek különben is más feladatai vannak, talán nem rendelkezik kellő

szakismerettel, a város közegeit nem fűzi a vállalkozáshoz az a bizonyos üzleti érdek, mely a vállalkozások sikerének egy hatalmas rugója s meg van a veszély arra nézve, hogy a vezetésben lanyhaság, pontatlanság s a pajtáskodásnak egy bizonyos neme is meghonosodhat, a mi azután kétségessé teszi a vállalatnak különösen anyagi előnyeit. Röviden, azok, a kik a házi kezelést ellenzik, főérvt azt hozzák föl, hogy egy város jól vezetheti a közigazgatást, de üzleti funkciókra nem alkalmas. Más érvt a házi kezelés ellen jelenleg felhozni nem lehet s a mi érv van, az különösen nálunk Zomborban, mind a házi kezelés mellett szól s a fent elősorolt szempontok is csak általános dolgok, melyeknek hátrányai becsületesség, erély és okos számító beosztás által a minimumra redukálhatók s különösen azon fontos momentum, hogy a városi kezelés mellett hiányzik az üzleti érdek, a minek következménye a lanyhaság, könnyen paralizálható azzal, ha a kezelőket érdekeltekké tesszük oly módon, hogy az üzleti haszon egy részét nekik biztosítjuk.

Nagyon jól tudjuk, hogy a villamos világítás általános elterjedésének talán egyedüli akadályozó oka az, hogy a villamos világítás viszonylagosan ugyan nem drága, de abszolút szempontból az, mert a felhasznált erőnek még kis része fordítható a világításra magára, az erő legnagyobb része mint hajtó erő inproduktív módonvész el. De az is bizonyos, hogy ez sokáig nem tarthat s a technika évek folyamán meg fogja ezt a kérdést is oldani, a villamos világítás minden irányban egyszerűbb, tökéletesebb és olcsóbb lesz úgy, hogy bizonyos, miszerint a villamos világítási vállalkozás a ma megállapított és szedendő árak mellett a mai üzleti nyereségen felül egy óriási módon lucratív vállalkozás lesz. Már most tudván azt, hogy Zombor városának új jövedelmi forrásai nincsenek s valószínűleg hamarjában nem is lesznek, a város érdekében arra is kell törekedni, hogy a villamos világításban számára új jövedelmi forrás nyitassék s nem lehet megengedni, hogy egy 30—40 éves koncessziós vállalkozó legyenek azok az anyagi előnyök, melyek e világítási nemnél okvetlen be fognak állni. Ezeket az előnyöket a vállalkozó természetesen magának

fogja megtartani, míg ellenben, ha a város a vállalkozást a kezéből ki nem adja, annak előnyeit a város mint erkölcsi testület s annak lakosai fogják élvezni, az utóbbiak a világítás olcsósága formájában. A város, ha neki kevesebbe fog kerülni a világítás, bizonynyal megfelelő arányban olcsóbban fogja azt a közönségnek adni, míg ellenben a vállalkozótól nagylelkűséget nem szabad várunk. De nézzük a kérdés anyagi oldalát a mai viszonyok szempontjából. Biztos adataink vannak arra nézve, hogy Temesvár városának a tavali évben a villamosság házi kezelése folytán 40000 korona haszna volt, ugyancsak haszonnal dolgoztak Becskerek és Kecskemét városai.

Mennyibe kerülne Zombor városának a villamos világítás? Alább közlünk egy kis összeállítást, amely az összegekben talán nem egészen pontos, de az alapföndolata helyes és reális. Nem mi kalkuláltuk, hanem egy kiváló üzletember, Falcione Gusztávnak első összeállítási vázlata:

1. Összes üzemköltség . . . . . 32,000 K
2. Felszerelési költség a beadott ajánlatok szerint 450,000 K, ennek 4 1/2%-os kamata . . . . . 20,250 K
3. 3 1/2% a felvett kölcsön tőketerlesztésére és kopásra . . . . . 15,750 K

Összes költség tehát 68,000 K

Ezzel szemben állanak a bevételek.

A város eddig a közvilágításra költött 19,000 koronát, amidőn a közvilágításban 408 petroleum-lámpája volt, most 610 lámpát szándékunk felállítani, ez tehát petroleummal is belekerülne 27,000 koronába. Ezen 27,000 koronát a város a külön kezelendő villamossági pénztárból fizetné be, mely összeg tehát ezen alap bevételek képezné. Már most áttérünk azon számításra, mennyi jövedelme lenne a városnak a magánvilágításból. Teljesen reális számítás mellett magánosoktól 3000 drb 16 gyertyafényű láng igénybevételére feltétlenül számítani lehet. Egy láng átlagosan 7/10 órát ég naponként, ami egy év alatt lángonként 250 égési órának felel meg, egy óráért 4 fillért számítva, egy évre lángonként 10 korona a bevétel, 3000 lángnál — 30,000 korona. Az összes bevétel tehát az első eszten-

A „BÁCSKA“ tárcája.

Paraszt gyerek voltam.

Paraszt gyerek voltam,
Nem is olyan régen,
Óriztem a nyáját
A virágos réten.
Hallgattam napestig
A vezérkolompot:
... Az én édes anyám
Tündérmesét mondott.

Az idők, hogy múltak,
„Úri“ ember lettem,
Sok nagy tudományra
Tanítottak engem.
A virágos rétről
Messze elszakadtam...
— Édes, kedves szülém
Ne búslj miattam!

Akármerre járjak,
Ott maradt a lelkem
Aranykalászt termő
Napsugaras telken...
Úgy elandolodik
A kolomp szavára
S vár a mesebeli
Szép királyleányra.

Kiss Péter.

A DÉMON.

Már másodikat csengettek. Még egy ölelés az egyik, egy-egy kézzorítás a másik, harmadik jó barátunk — s a kocsi ajtaja becsukódott, a vonat elindult. A peronon maradt jó barátokon ugyancsak meglátszott, hogy ez elválás rovására egész éjjel mulattak. Hosszan néztek azon vonat után, amely Ács Árpádot elvitte tőlük...

Ács a kocsi egyik sarkába húzódva, gondolatait előre küldte édes anyjához, egy szerény falusi lakba, ahol ezentul a népet oktatta, mint lekipasztor fog élni... Almdozásából a vonat dübörgésének megsztinte zavarta meg... mire kinézett, szembe találta magát könnyező édes anyjával, ki örömtől sugárzó arccal ölelte keblére egyetlen boldogságát, rég nem látott fiát...

Hamar megszerettette magát hivel; oly szívhezszólón tudott a nép nyelvén beszélni, lelkük mélyébe hatolni, hogy valósággal rajongtak érte s mást sem hallhatott róla senki, mint az égig magasztalás dicsőhymuszát.

Ő maga a pillanat embere volt; szívesen mulatott, meg aztán alkalmi is volt erre, mert a legcsekélyebb muriról sem túrték a református pap elmaradását... S ő nem is maradt el: uszott az árral! De mit is tehetett volna?...

Legszívesebben Csángóékhoz ment. Csinos kis szomszédnője az aranyhaju Lidike nagyon hamar meghódította.

A falu verebei persze elcsiripelték ezt egyik-másik udvarban, nem csoda hát, ha nemsokára meginterpelláltak itt is, ott is: hát mért nem nőtél? ... áldott teremtes a Csángóék Lidije... éppen a tiszteletes urhoz illik... de jó izlése van, eszem a zuzáját! stb. Nem is szabadkozott: sztrektor, új bor mellett megtartották a lakodalmat.

A kert lugasában reggeliztek, mikor egy kocsi ballottak megállni a ház előtt. Anyi idejtek sem volt, hogy kinézzenek, egy sugár termétű, feketeheaju, éjsötét szemű hölgy állott előttük. A természet ugyancsak paza-

rul bánt vele, mert mindaz, ami szép, összpontosulva volt ez alakon. A szomszéd kastély dugsgazdag birtokosnője volt öz. Illokyné. A világ folyton hódolt neki, körül rajongta, mint a virágot a lepkék.

Mindaz csak bizelgett hiúságának, elhódította, de nem boldogította másra, valami előtte eddig ismeretlen érzésre vágyott...

Olyan volt, mint a bolygó csillag: utjában folyton a változatosságot kereste...

A szép Edith a viláért sem akart bemenni a szobába; szépnék találta a kertet, a lúgast s rögtön elmondta, hogy tulajdonképen miért is jött...

Elbeszélte, hogy mennyire elhagyottnak érzi magát; nincs egy lélek se, kivel őszintén lehetne beszélni... Igaz, mikor ide költözött, eltökélt szándéka volt, hogy kerülni az embereket, — de... igazán lehetetlen így egyedül megélni; kéri tehát szomszédjait, hogy éljenek vele jó barátságban, — azt hiszi: megértik majd egymást... S a még egy félóra előtt teljesen idegenek, bámulatos vonalozommal eltelve egymás iránt bucsuztak.

A kastély fényárban uszik ma.

A régi csüdet — vig moraj, kocsirobogás váltotta föl. Edith volt a napja az egybegyűlt kis világnak. Meghívta fővárosi ismerőseit, de az új szomszédokat sem hagyta ki.

Lidi nem jöhetett, csak Árpád vett részt a mulatságon. A társaságtól elvonulva nézte a szép háziasszonyt; bámulta, mily hidegen fogja hódolóit temkelegének nyájaskodásait. Lehet, hogy Edith megérezte, hogy egy tekintet mily hévvel tapad rá, — önkénytelenül Árpád felé nézett s mikor látta, hogy az egyedül van, hozzá sietett.

— Csak nem fog busolni?

Ugy-e táncol? No az én kedvemért!

Ács ezt is megtette: táncolt.

— Ács! — szólt aztán, — tudja-e, hogy unom ezt a zajt?...

Ázt hittem, hogy a zene, tánc, megváltoztatja ke-

dőben lenne 57,000 korona. Fedezetlenül maradna ezek szerint 11,000 korona, vagyis ennyit kellene a városnak az első évben a villamos világításra az eddig költött összegre ráfizetni.

Ezen 11,000 koronának azonban évről-évre kevesbedni kell, 3 év alatt pedig a deficit megszűnik s a 4-ik évben a város már nyereséggel dolgozhat.

Szakemberek s a közönség magatartását igen jól ismerő tapasztalt férfiak állítják, hogy a magánosok által igénybe vett lámpák száma 5-6 év alatt a kezdetbeli számhoz képest okvetlenül megkétszereződik azon egyszerű oknál fogva, mert a közönség nagy része nem mutatkozik hajlandónak mindjárt a kezdet-kezdetén teljes számmal igénybe venni az új vállalkozás hangoztatott előnyeit. Részben bizonyos foku bizalmatlanság az új iránt, részben takarékoság okozza azt, hogy a megalakulásnál és a kezdetnél a publikumnak csak nagy kisebbségben levő része, úgyszólván úttörői, vállalkozó szellemű egyénei vesznek részt, akik egy kis kockázattól nem ijednek meg, míg a nagy többség várja a fejleményeket, várja a sikereket, de ha azután látja, hogy a dolog bevált, nagy arányban jelentkeznek utólag. Mi nem ezt a számítás veszszük alapul, hanem egy nagyon sokkal szerényebbet. Azt mondjuk ugyanis, hogy évenként csak mintegy 350-nél több láng fog igénybe vétetni magánosok által, ez 3 év alatt kitesz körülbelül 1000 lángot, ami teljesen fedezi az első évre kimutatott deficitet, s illetve ezen deficit, ha a második évben jelentkezik 350 új láng, már kisebb lesz, a harmadik évben még kisebb, a negyedik év után pedig, mint mondtuk, az új jelentkezések már mind tiszta hasznót jelentenek a városra; mi tehát nem 5 évben állapítjuk meg a jelentkezők megkétszereződését, hanem 10-12 évben, ami okvetlenül fog következni. Az első évi 11,000 koronányi deficitre vonatkozólag még csak azt jegyezzük meg, hogy az általunk számításba vett 3000 lángba nincs belevéve se a megyeháza, se a városháza, se a kaszárnyák világítása, a deficit tehát már az első évben is kevesebb lesz, mint 11,000 korona.

Végül pedig nem szabad elhallgatni egy döntő körülményt. Ahhoz, hogy egy 16-os villamos lámpa tényleg 16 gyertyafényű lángot adjon, 50 Watt-erő szükséges. Ezt ellenőrizni a vállalkozónál alig lehetséges, mert akkor állandóan egy városi kontrólnak kellene a villamos telepen lenni, a mi eltekintve a nagy költségtől, kivihetetlen. A vállalkozói nyereség egy része a villamos világításnál abban áll, hogy bár a díj ennek megfelelően állapítatik meg, nem dolgoztat mindíg 50 Watt-erővel, hanem mondjuk 45-48-al. A különbséget szabad szemmel alig lehet észrevenni; s ha a vállalkozó ezt ügyesen csinálja, pl. az éjtéli órákban kezdi az erőméréséklést, senki sem jön rá. Így 50 és 45 Watt között 10% a különbség, azaz 10% ot takarít meg a vállalkozó, illetve ennyivel többet nyer. Ez a 10% körülbelül megfelel az első évi minuszának. Már most mi lesz a városi kezelésnél? Vagy szigorúan keresztül vitetik az 50 Watt-erővel való működés vagy nem; ha nem, akkor ennek az lesz a következtése,

hogy a nyereséget szépen a város kapja, a mi mindenesetre jobb, mintha a vállalkozó kasszájába vándorol.

Igaz tehát az, hogy Zombor városára nézve csak kényelmi szempontból lenne előnyösebb a vállalati kezelés, mert egy nagy kérdésnek gondját elvetné, bár ezt se teljesen, mert fennmaradna vállalkozó ellenőrzésének fontos feladata, ami szintén költséggel jár és nagy szakismeretet, szigorúságot, pontosságot és erélyt igényel. A mi visszaélés képzelhető a házi kezelés mellett, az előfordulhat a vállalkozásnál is, s valóban nem tudjuk, mi a nagyobb baj, a házi kezelés hanyaságának réme-e, vagy pedig könnyű lelkiismeretű vállalkozóval való örökös perpatvar. Fontos körülménynek tartjuk azt is, hogy a jelen pénzügyi viszonyok és pénzbőség mellett, továbbá a vételi kedv pangása folytán, egy kis ügyességgel, igen olcsó áron lesznek beszerezhetőek, olcsóbban, mint bármikor, a villamos világításához szükséges gépek és felszerelések.

Fejtegetéseink alapja természetesen az, hogy a házi kezelés becsületes és pontos legyen. De ki merné állítani, hogy ezt Zomborban ne lehetne keresztül vinni s ezáltal a házi kezelésnek jó részt akadémius hátrányait a minimumra redukálni. Aztán meg a házi kezelésből, ha épen hátrányosnak bizonyulna, — amit kizártnak tartunk — könnyebben át lehet térni a vállalkozói kezelésre, mint egy évtizedekre szóló concessiot megszüntetni.

Hátra van még ezután egy fontos kérdésnek bírálata. Sokan össze akarnak kapcsolni a villamos világítást egy Zombor—Apatin közt létesítendő villamos vasúttal s egy Zomborban alapítandó conserv-gyárral. Ugy tudjuk, erre vonatkozólag ajánlat is fekszik a város kezei között s halljuk, hogy olyan kombináció van forgalomban, mintha ezen tervek együttes létesítése folytán a villamos világítás már az első évben lámpánként és óránként egy fillérral olcsóbbá tehető, ami ha való lenne, kétségteljesen előny jelentene. Erre vonatkozólag egy második közleményben fogjuk megmondani véleményünket.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegyénél.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága f. évi április hó 5. napján délelőtt 9 órakor a vármegyei székház kis tanácsstermében tartotta meg havi ülését.

Az ülésen Latinovits Pál főispán elnököt és azon a következők vettek részt: Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán, ifj. Vojnits István főjegyző, Pribil Ernő főjegyző, dr. Frank Mihály arvaszéki helyettes elnök, Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, Györfly Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Sztankovits György főmérnök, Kerekes János kir. ügyész, báró Vojnits István, Pinkovits József, dr. Molnár Károly, Rácz György, Szemző István, Szemző Gyula és Tripolszky Gyula vm. aljegyző, a közigazgatási bizottság jegyzője.

Napirend előtt elnökölő Latinovits Pál főispán kegyeletes szópólással emlékezett meg geszti és borosjenői Tisza Kálmán elhunytáról és méltatta a boldog emlékü államférfiú elvéthetetlen nagy hazafias érdemeit a haza és trón körül. A főispán beszéde a következő:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Borosjenői és geszti Tisza Kálmán, politikai életünk kimagasló alakja elhunyt. Ismerjük mindannyian azon

kiváló politikai ténykedést, melyet a boldogult felszádon keresztül hazánk javára érvényesített, részint mint politikus, részint 17 éven át mint Magyarország miniszterelnöke.

Azon sok alkotás között, amelyet létesített, a közigazgatási bizottság is neki köszönheti létrejöttét; indítványozom, hogy emléke a mai ülés jegyzőkönyvében megörökíttessék és elhunyt felett a közigazgatási bizottság fejezze ki jegyzőkönyvi részvételt és a családhoz intézzen részvétiratot.

A közigazgatási bizottság tagjai mély megilletődéssel hallgatták a főispán kegyeletes elparentálását és a nagy államférfiú halála felett mély gyászát jegyzőkönyvében örökítette meg és erről a gyászba borult családot jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

Erre elnökölő főispán tudatja, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter távozása folytán Horánszky Nándort nevezte ki öfelsége a király kereskedelemügyi miniszterré. Beszéde a következő:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter ur távozásával öfelsége koronás királyunk Horánszky Nándor országgyűlési képviselő urat, politikai életünk kimagasló alakját nevezte ki kereskedelemügyi miniszterré.

Ismerjük mindnyájan az ő évtizedeken át kifejtett kiváló működését a közügyek terén, amelyet fenyveszóonoki képessége, tükörkiszta jelleme és fáradhatlan munkássága által a haza javára érvényesített.

A közügyek terén multban kifejtett kiváló ténykedése méltán feljogosít bennünket arra, hogy jövődéli magas missziója ele, leguagyobb bizalommal tekintünk.

Indítványozom, hogy a közigazgatási bizottság ő nagyméltóságát feliratilag üdvözölje.

Gräff Nikáz dekorálása.

Latinovits Pál főispán meleg szavakkal emlékezik meg arról, hogy öfelsége a király Gräff Nikáz vármegyei tanfelügyelőt, nemzeti kulturánk lelkes előharcosát, a tanügy terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül a Ferencz József rend lovagkeresztjével tüntette ki és a maga részéről is méltatta Gräff Nikáz kiváló kulturális működését, amelyet most az apostoli király is elismert.

A főispán a következő beszéddel mondotta:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Öfelsége dicsőöségesen uralkodó királyunk folyó évi március hó 8 án kelt legfelsőbb elhatározásával Gräff Nikáz tanfelügyelő urat a tanügy terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Nekem jutott a magas kormány megbízásából a szerencse, hogy (Gräff Nikázhoz szólva) Nagyságodnak ezen jól megérdemelt kitüntetését a jelen alkalommal átnyújtsam.

Örömmel teszek eleget ezen megbízásnak, mert Nagyságod évtizedeken át kifejtett működését épp ezen bizottságban kísérték élénk figyelemmel. Tudjuk azt, hogy a tanügy terén habérokat szerezni nehéz, de Nagyságod kiváló szakértelme és fáradhatlan munkássága által azokat megszerezte.

Engedje meg Nagyságod, hogy úgy a közigazgatási bizottság, mint a magam nevében szívünk egész melegével üdvözöljem és kívánjam, hogy a szép kitüntetését még sokáig viselhesse.

Gräff Nikáz meghatva mondott köszönetet öfelsége a király főlemelő elismeréséért, a következő beszéddel: Méltóságos főispán ur, tek. törvényhatósági bizottság!

Alattvalói hódolattal és hálattal szívvel fogadom ő császári és apostoli királyi felségének imádszterűen szerzetett királyunknak kitüntető kegyét.

A közügyek terén kifejtett munkásságának legszebb, legmegnyugtatóbb, legmagasabb és legfényesebb jutalma a királyi kegynek bármily alakban való nyilvánulása.

Szívem sugallatát követem akkor, midőn ebben a reám nézve feledhetetlen ünnepeles pillanatban méltóságodnak, méltóságod mélyen tisztelt elődjének s a tek. közigazgatási bizottság minden egyes tagjának a cse-

delyem... családomban. Gyűlölök mindent, de legjobban az életemet!

— De hisz erre legkevésbé sines! Véték az, így beszélni! Hiszen mindene megvan, amit csak kíván, környezete tiszteli, becsüli — s hódolói is — látom — körülrajongják, hát nem elég az? ...

— Mit érnek nekem ezek a haszontalan bókók, melyekben ugyis több a hazugság, mint a való! Meguntam a pompát, fényt... nem akarok gazdaglenni, — csak boldog! Csak egy parányi szív kell nekem, semmi más! Gyűlölöm a pénzt!

— Azt igen csodálom! Pláne a mai korban, mikor az a leghatalmasabb valami! Igazán csodálom! Hígyje meg, ahol a szükség belép az ajtón, ott a szerelem, — azt hiszem, ez boldogítaná? — kirepül az ablakon! Akkor inkább e jölet mellé kívánjon egy szívet, azt hiszem, azt könnyen talál is egy ilyen szép asszony!

— Akit én szeretek, óh, az igen közel van hozzám és mégis... igen messze, messze... őt nem szabad szeretnem!... hiszen ő végtelenül szereti a feleségét.

Egy ifju uracs könyörgött Edithnek, hogy boldogítsa egy tourral.

Arpád magára maradt gondolataival; nem tudta ébren van-e vagy álmodik? ...

Ot szereti? De hisz az bűn!

Nem! Nem!... Nem engem értett! Bizonyosan tévedek!!

De már fel volt dülva boldog nyugodt élete. Tépelődött... erővel menekülni akart e bűnös gondolatoktól, — de újra és újra mindig biztatásban merültek fel előtte... Küzdött önmagával; a lelkiismeret marados szava is megszólalt: rossz szellemmel ne játszs!... démoni mosolyok ne higys!... Távozz a bűnök e birodalmából!... S ő ment anélkül, hogy szólt volna valakinek.

Lidinek feltűnt Arpád szórakozottsága. Jó ideje figyel már: mindig hallgat, a magányt keresi. Bizonyosan beteg s nem akar szólni.

Meg is kérdé egy ízben, de Acs mosolyogva igyek-

szik a gyanút magáról elhárítani... Lidi szinte bele-nyugszik... Bizonyosan tévedt: mi baja is lenne az ő kis urának? ...

S míg ő így töpreng, addig Acs a kertben sétál, egy levél a kezében. — Mit akarhat? „Néhány szót váltani.” Hm!... Erősen küzdött benne a jó érzés, a rossz szellemmel: menjen-e? ... ne-e? Már el is határozta: nem, nem megy!... De hiába! a szívnek nem lehet észszerű tanácsot adni.

Nem tudta megtagadni kérését... Edith pedig türelmetlenül várt rá. Hajába egy kaméliát tűzött s várt... arca visszatükrözte lelke mély nyugtalanságát... — Azt hittem, megtagadja kérésem! — szölt Edith a belépő Arpádnak.

— Hiszen minden szava parancs nekem!

— Parancs? Ugy-e, csak udvariasságból teszi meg, amit óhajtok?

— Ezért bivatott? ...

— Ezért! Igen, meg kell tudnia, hogy Őt szeretem! Oh, mentse meg lelkem az örök kárhóztól... —

Arpád olkábult e szavak hallatára... Egy gyönyörű asszony állt előtte... s ő elfeledte, hogy férje egy jólelkű teremtesnek, kinek örök hűségét esküdött leten és ember előtt... s ő elfelejtett mindent és együtt hagyta el a kis falut Edithel... Ő, a szegény tiszteletes ur, — meg a kastély irigylet ur-nője... *

Ma van Acsék esküvőjének hatodik évfordulója... Lidi szomorúan ül Acs édes anyjával együtt, csak a kis Iván vidám és gondtalan. Ő még nem tudja mi a fájdalom... Atöltele anyja nyakat s firkésze néz rá.

— Anyuskám! mért vagy olyan szomorú?.. Mért nézed mindig ennek a bácsinak a képét, akiről azt mondd, hogy az én papám? ... Mért sírsz? ... Te mindig azt mondd, hogy a papa jó és majd visszajön... hát ne sírsz, hiszen a papa jó és majd visszajön! ...

— Szegény kis fiam!

— Mesélj ebből a szép piros könyvből, amelyet a nagyanyustól kaptam.

— Ma nem fiaccám, holnap!

— Istenem! hát ma semmit sem akarsz? ...

Sürgönyöt hoztak. Remegve törte föl.

„Férje súlyos beteg és látni óhajta.

Budapest, Zug utca. Szamos I. orvos.”

A legelső vonat már Lidit vitte Budapest felé... Egy elhagyott pinzelakásban látta viszont eszméletlenül levő férjét. Az orvos megmagyarázta Acs-nak, hogy egészséges lakás, erős bor, jó táplálék adhatja vissza az életnek, — ily légtörben, menthetlenül pusztulnia kell. Lidi tőle telhetőleg intézkedett is ez irányban. Néhány heti gondos ápolás tökéletesen helyreállította egészségét.

Lidi sohasem kérdezte, sohasem tudta meg, mi történt férjével azon azomoru idő alatt, ő csak örült, hogy újra egészségesnek látja. Nem tudta meg, hogy Edith egy huszárkapitányért lett hűtlen Arpádnak s most azt boldogítja... Acs egy biztosító társulatnál mint napidíjas tengődött három éven át és a folytonos bánat, lelkiismeret furdalás már négy hete, hogy ágyba döntött... Jó szívű főnöke könyöradományaiából élt s annak háziornosa kezelte.

Acs hálás volt, mikor feleségét maga mellett látta, nyugodt pedig akkor, mikor megtudta, hogy Lidi mindent megbocsájtott neki s az egész dolgot elfelejtette. Elfelejtette ő is, meg az a jó öreg édes anyja is... Boldogan csókolta, ölelte a kis Ivánt, aki mindig kétékező nézett atyjára.

S négy komolyan meg is kérdezte az ő anyuskájától: Ugy-e, most már nem fogsz többé sírni? Ugy-e, most már nem megy többé el a papa? Hiszen — ugy-e — ő jó! ...

Acs hálásan tekintett Lidire, kinek szeme tele volt könnyel, — a bánat, öröm és feledés könnyei voltak azok.

Az igaz szerelem és a jó feleség mindent el tud felejteni s a bűnbánónak örökre megbocsájt! ...

Mályva.

Mellé

kélységem irau... soha meg nem... Mélyen... közigazgatási... ügy előmozdít... gátásának kös... nyilvánulását.

Eredmény... vakba önteni;... hogy méltóság... győződbessene... bensőségeltjes...

A csekély... kinttetés, val... bizottságnak... azt a forrást, a... a hivatalos áll... sikeres betöltés...

Mély tiszte... méltóságodat, s... hogy csekélyse... megtartani és... hón óhajtott fel... vábbra is támog...

Dr. Pavlov... segítség állapot... állapot a lefolyt... mint az előző fe... fertőző kórok v... fel, a többi bete... nem terjedt.

A ronszob... Madaras, Bajm... Tiszakálmánfal... város területén;... Bajmok, Katym... Bulkesz, Obro... O-Szivac, Cson... 11 községben es... chomás egyen... közül 6543 vadó... hely és kanyar... között történt... több községben... Kis-Hegyesen a... azokban az elo... azonban, tekinv... övintézkedések te...

Kuszeuda... szerint a tavasi... orvosok működés... meye területen... ügyi szolgáltatá...

Seultety Fe... az 1876. évi V... ügyrend értelmé... segek, akadály... el, melyek a k... nyelték volna.

Dudás Lajo... ugyanazon jelent... Végül jelen... főszámvevő 190... a ra-militicsi ár... talalta.

Kerekes J... igazgatási ág... jelentéséből kiem... törvényszéki fog... letartóztatott v... itelt elzárásra... 1, vizsgálati fog... jogérvényesen el... hazi munkavál... nak, mely munk... 65 kor. 24 fillér... folyt be. A fogl... szerelve és a u... fogházakban a... kifogástalan.

Sztankovi... törvényhatósági... kielejtő állapot... vényhatósági k... 80,000 korona v... kiépítése irant... 1890. évi I. t. ... lentés magában f... állapotát és tud... és a palicsi fűrd... val egyesített... 1-én a forgalom... Ezen jelenté... másul vette és a... albizottságok is...

Latinovits... hívást bocsájt... gyének számo... gyének kiv... tagjainak:

Zombor... megye székh... 42 évvel elha... tésére egy n... épít. Az elha... új hajléka... terv nem v...

kélységem irányában mindenkor tanúsított kegyességeért soha meg nem szűnő mély hálámért fejezem ki.

Mélyen érzem, hogy egyedül méltóságod és a tek. közigazgatási bizottság kegyességének és a népnevelési ügy előmozdítására irányuló törekvéseim határozó támogatásának köszönhetem öfelsége eme magas kegyének nyilvánulását.

Eredménytelenül kísérleltem meg érzelmeimet szavakba önteni; szívemet, lelkemet szeretném feltárni, hogy méltóságod és a tek. közigazgatási bizottság meggyőződhesse arról, mily őszinte, mily igaz, mily bensőségteljes a hálám.

A csekélységet érdemtelennél ért eme magas kitüntetés, valamint méltóságod és a tek. közigazgatási bizottságnak irányomban tanúsított kegyessége képezik azt a forrást, amelyből újabb és újabb erőt merithetek a hivatalos állásommal járó kötelemnek hű, pontos és sikeres betöltéséhez.

Mély tisztelettel és egész bizalommal esdve kérem méltóságodat, kérem a tek. közigazgatási bizottságot, hogy csekélységetem az eddig tapasztalt kegyeiben megtartani és a népnevelés szent ügyének általam oly hűn óhajtott felvirágoztatását célzó törekvéseimben továbbra is támogatni kegyeskedjenek.

Közegészségügy.

Dr. Pávlovits Simon jelentéséből — a közegészségügy állapotáról — kiemeljük, hogy a közegészségügyi állapot a lefolyt március hóban nem volt oly kedvező, mint az előző februárius hóban, mert ugyanazon bevenyfertőző kórok valamivel nagyobb számarányban léptek fel, a többi betegségek fellelése a rendes kereten túl nem terjedt.

A ronesoló toroklob 9 községben és pedig Bács-Madaras, Bajmok, Bács-Kula, Cservenka, Tovariso, Tiszakálmánfalva, Mohol, O Kanizsa, O Szivac és Zenta város területén; a vörheny 14 községben: B. Madaras, Bajmok, Katymár, Hódság, Uj-Verbász, B. Szt-Tamás, Bulkesz, Obrovác, Csantavér, Kiszács, O Kanizsa, Ada, O Szivac, Csonopla és Zenta város területén; a kanyaró 11 községben és a hagymáz 5 községben lépett fel. Trachomás egyén gyógykezeltetett összesen 7763, ezek közül 6543 valódi, 1230 pedig trachomagyanus. A vörheny és kanyarónak, különösen az iskolás gyermekek között történt járványoszerű fellépte folytán a megye több községében, u. m.; O Kanizsán, Bács-Almásán és Kis-Hegyesen az iskolákat be kellett zárni, illetve azokban az előadásokat beszüntetni. Eme járványok azonban, tekintve, hogy azok elfojtására a legerélyesebb óvintézkedések tettek meg, kedvező lefolyásuk voltak.

Kuszeuda János magy. kir. főállatorvos jelentése szerint a tavaszi haszonállat vizsgálat a m. kir. állatorvosok működése területének beutazásai az egész vármegye területén folyamatosan vannak. Az állategészségügyi szakszolgálat ellátása tekintetében panasz nem volt.

Árványok.

Scultéty Ferenc árvaszéki elnök jelentése szerint az 1876. évi VI. t. c. 15., ugyszintén az árvaszéki ügyrend értelmében a lefolyt februárius hóban oly nehézségek, akadályok, avagy összehúzóerők nem fordultak elő, melyek a közigazgatási bizottság intézkedését igényelték volna.

Dudás Lajos zentai polgármester, árvaszéki elnök ugyanazon jelentést teszi.

Végül jelenti az árvaszéki elnöke, hogy az árvaszéki fősámvé 1901. évi december hó 15-én a helyszínen a rác-militári arvatárat megvizsgálván, azt teljes rendben találta.

Ügyési jelentés.

Kerekes János kir. ügyész az általa képviselt közigazgatási ág 1902. év március havára szerkesztett jelentéséből kiemeljük a következő adatokat. A zombori törvényszéki fogházban március hó folyamán 97 letartóztatott volt elhelyezve és pedig jogérvényesen elítélt elzárásra 17, fogházra 23, börtönre 24, fegyházra 1, vizsgálati fogoly 27. Az egészséges és munkaképes jogérvényesen elítélt letartóztatottak kivétel nélkül részint hazi munkával, részint nyomdai munkával foglalkoztatnak, mely munkából a múlt hóban az állam részére 65 kor. 24 fillér, a rabok részére pedig 54 kor. 08 fillér folyt be. A fogház szabályszerűen és teljesen fel van szerelve és a hódsági, kulai és apatini járásbírói fogházakban a fegyelem, rend, tisztaság és biztonság kifogástalan.

Államépítész.

Sztankovits György kir. főmérnök jelenti, hogy a törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak kielégítő állapotban vannak. A zombor—csonopla törvényhatósági közutnak Zombor szab. kir. város által 80,000 korona vármegyei hozzájárulással muntta leendő kiépítése iránt a lefolyt hóban a helyszíni bejárás az 1890. évi I. t. c. 58. §. értelmében megtartott. A jelentés magában foglalja az utféntartási alap március havi állapotát és tudatja, hogy a bács-bresztováci postahivatal és a palicsi fűrdőtelepen lévő távbeszélő hivatal távirddal egyesített és mindkét távirda 1902. február hó 1-én a forgalomnak átadott.

Ezen jelentéseket a közigazgatási bizottság tudomásul vette és a fegyelmi, munkás és megyei pótdó albizottságok is ülést tartottak.

A főispán az új templom érdekében.

Latinovits Pál főispán a következő felhívást bocsájtotta ki és küldte meg megyénk számottevő sok tényezőjének és megyénken kívül a kalocsa-bácsi főkáptalan tagjainak:

Zombor városának, Bács-Bodrogh vármegye székhelyének polgársága még ezelőtt 42 évvel elhatározta, hogy az Isten dicsőítésére egy második róm. kath. templomot épít. Az elhatározást tett követte s az Isten új hajléka tető alá került. Amde a szép terv nem valósulhatott véglegesen meg,

mert kellő anyagi erő hiányában az építkezést folytatni illetve befejezni és a templomot berendezni nem lehetett. Több mint 35 éven át tető alatt ugyan, de vakolatlanul és tornyok nélkül állott a templom a vármegye székhelyének egyik legszebb terén.

Többszöri kísérlet után a vallásos érzület egy-két év előtt újabb akciót indított s a mult esztendőben az építkezés újolag megkezdett. Az építkezést ez évben folytatni óhajtják.

A szent cél teljes sikere azonban még most sincs biztosítva, mert hogy a templom teljesen felépíthető és felszerelhető legyen, ahhoz még 30—40 ezer korona szükséges. Ezen tekintélyes összeg hiánya ismét megakaszthatja az építkezést s vallásos érzületünk sérelmére, a templom még bizonytalan hosszú ideig nem lesz átadható a rendelkezésének.

Szent meggyőződésünk szerint e megye közönsége nem nézheti tovább közönynyel, hogy a megye székhelyén 30—40 év alatt ne lehessen egy róm. kath. templomot felépíteni. Vármegyénk lakosságának túlnyomó nagy része katolikus; hithű, igaz emberek, a kik szent áhitattal hajtának térden az Alkotó előtt. Ha tehát az épülő zombori róm. kath. templom sorsa Isten nevében a megye hithű és buzgó katolikus közönségének kezeibe lesz letéve, biztos vagyok benne, hogy a lehető legrövidebb idő alatt felzeng az új templomban a szent ének.

Ezen meggyőződéstől áthatva, az építő bizottság kérelmére örömmel határoztam el, hogy a vármegye közönsége körében az épülő zombori róm. kath. templom céljaira gyűjtést rendezek.

Ismerve Nagyságod áldozatkészségét és azon nemes lelki tulajdonságát, a melylyel minden magasztos és szép ügyet felkarolni méltóztatik, bátor vagyok Nagyságodat is felkeresni kérő szavammal. Meg vagyok róla győződve, hogy Nagyságod kész örömmel járul hozzá a magasztos cél megvalósításához.

Az esetleges adományokat kérem a esatolt aláírási iv felhasználásával április hó végéig kegyesen hozzáam juttatni.

Fogadjja Nagyságod őszinte nagyrabecsülésem kifejezését.

Deák Zsigmond.

Az apatini járás főszolgabírája, Deák Zsigmond beada nyugdíjazása iránti kérvényét. E vármegye közügyeinek szolgálatában három évtizedet meghaladó időt töltött el és vármegyei közéletünk kiváló doré tagja vonul a jól megérdemelt nyugalomba. Deák Zsigmond egy a közigazgatás, mint a politika terén mindig kiváló, helyes működést fejtett ki, a társadalmi életben pedig méltóvá tette magát mindazok szeretetére és tisztelésére, a kik vele érintkeztek. Ugy a bács-almási, valamint az apatini járásban igazságos vezetésével megnyerte magának a nép szeretetét és a népszerűséget.

Nyugalomba vonulása alkalmából itt közöljök életrajzi adatait:

Született 1849. évi február hó 21-én a pestmegyei Szent István községben. Atyja, Deák Szaniszló akkor Bogojéva községben volt községi jegyző és az apatini-vajszkai nemzetőr csapatok parancsnoka. Mig ő ez utóbbi minőségében a Dunán átkelni szándékozó horvátok golyózápora között derekasan megállta helyét, addig felesége és családja a fenyegető veszedelem elől Szent-Istvánra menekültek, a hol aztán Deák Zsigmond született.

A gymnasium tanulmányait Baján és Szegeden végezte, aztán felment Budapestre s a jogi tanfolyamot hallgatta. Budapestről Bécsbe ment és ott folytatta jogi tanulmányait, majd ismét visszajött Pestre és itt fejezte be a jogi tanfolyamot 1871. évi július hó 20. napján, majd letette a jogtörténeti államvizsgát és a bírói vizsgát.

1871. évi március hó 29-én az akkori megyei törvényszékhez tb. jegyzővé nevezetett ki. Mikor ezen év végén a bíróságokat szervezték, a közigazgatási pályára lépett. 1871. év december hó 28-án vármegyei IV. aljegyzővé, 1877. évi december hó 20-án III. aljegyzővé, 1878. évi szeptember hó 19-én II. első aljegyzővé választották meg. 1880. évi április hó 6-án a törvényhatósági bizottság bizalma a bács-almási járás élére állította. Az 1883. és 1889. évi tisztújításoknál ismét az almási járásba, az 1895. évi tisztújításnál pedig az apatini járásba választották meg főszolgabíróvá.

Vármegyénk kulturája.

II.

Tanítók.

A megye területén 902 tanító és tanítónő volt alkalmazásban. Ezek közül képesített 893,

nem képesített 9, elemi 868, polgári 34, rendes 888, segéd 14, férfi 704, nő 198.

Segédtanítói minőségben 14 volt alkalmazásban, kik háromnak kivételével, mindannyian önálló osztályt vezettek.

Lelkészek tanító gyanánt a mosorini róm. kath., a torzsai, piroi és tiszakálmánfalvi ev. ref., továbbá a pivnicai ág ev. iskolákban voltak alkalmazva.

A megyében összesen 9 tanító-egyesület létezik, u. m.: az állami és községi tanítók részére alakult „Bács-Bodrogh megyei községi tanító-egyesület”; a róm. kath. tanítók részére: a baja-vidéki, a bács-tiszavidéki, a zombor-vidéki, a bács-kulai és az ujjvidék-palánkai róm. kath. tanító-egyletek; végül az ev. ref., ág. ev. és az izr. tanító-egyletek.

A gör. kel. szerb iskolák tanítói esperes kerületek szerint szoktak üléseket tartani, de alapszabályszerű egyletük nincsen.

A népközlöki hatóságokról szóló 1876. évi 28. t. c. végrehajtása köréből.

A kir. tanfelügyelő a megyében és Zombor szab. kir. városban 147 napon át foglalkozott iskolalátogatással. Ez idő alatt a zombori róm. kath. kisedővónó és a gör. kel. tanító- és tanítónő-képző intézeteken kívül összesen 553 tanító, tanítónő és óvónó vezetése alatt álló tanintézeteket vizsgált meg. Ezen iskolák közül a megye területére esik 72 községben fennálló 181 önálló iskola 500 tanítóval.

A tankerületben összesen 19 miniszteri iskolalátogató volt, kik azonban évek óta nem működtek.

A vármegyei közig. bizottság a lefolyt évben 1085 iskolai ügyet tárgyalt.

Községi előljárók ellen iskolai ügyekről eredő okok miatt fegyelmi eljárás egy ízben sem indított.

A vármegyei közig. bizottság az 1876. évi 28. t. c. 7. §. alapján a mult évben 3 tanító ellen indított fegyelmi vizsgálatot.

Államellenes tankönyvek és taneszközök elkobzásának esete nem fordult elő.

A hitfelekezeti iskoláknál az illetékes egyházi főhatóságok által 6 tanító ellen tartott fegyelmi vizsgálat.

A piroi ev. ref. elemi iskolát kivéve, az összes iskolák helyi felügyelőivel iskolaszékek és gondnokságok vannak megbízva. A piroi ev. ref. elemi iskola felett az egyháztanács gyakorolja a helyi felügyeletet.

Zugiskolák újabb idő óta Bács-Martonos, Csantavér és O-Morovica tanyáin léteznek. Az előbb nevezett Bács-Martonos és Csantavér községekben azonban az állami iskolák szervezésével ezen törvényellenes állapot meg fog szünni.

A magyar nyelv tanításáról szóló 1879. évi 18. t. c. végrehajtása köréből.

A bács-szenttamási, goszpodincei, ó-soóví, ó-szivaci, ó-sztapári és turiai gör. kel. iskoláknál egy-egy, — továbbá a csurogói községi és az ó-futtaki gör. kel. iskoláknál két-két tanító magyar nyelvi ismeretei nem felelnek meg a követelményeknek, ámbár ezek a goszpodincei és ó-futtaki gör. kel. iskolai tanítók kivételével, képesek a magyar nyelvet a fenálló tanterv szerint tanítani.

A goszpodincei gör. kel. iskolához a magyar nyelvben jártas okl. segédtanítói alkalmaztatása iránt újból megkerestett az illetékes egyházi főhatóság, mivel a magyar nyelv tanításával megbízott Dimitrijevits Simon községi elemi iskolai tanító ezen tisztról lemondott; az ó-futtaki iskolánál a magyar nyelv sikeres tanításának biztosítása céljából az ezen különben is idősb tanítók vezetése alatt álló közép osztályokban a magyar nyelv tanításával egy a magyar nyelvben jártas tanító bízott meg.

Nem magyar tannyelvű iskola van 188. Ezek közül 1 községi, 1 róm. kath., 17 gör. kel. és 6 ág. ev. tót iskolában nem felel meg a magyar nyelv tanítása a szigorubb követelményeknek, ámde ezekben is tanítatik a magyar nyelv az érvényben álló tanterv terjedelmében.

A magyar nyelv tanítása terén kifejtett buzgóságért 21 tanító részesült jutalomban, és pedig: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől 2, a báró Rudics-féle alapítványból 16 és a Korbai-féle alapítványból 3.

Községi árvtári ügyek rendezése.

Bács-Almás községe.

Bács-Almás községében folyó hó elsején jelent meg a vármegyei árvaszék képviselőjében Krudy Géza árvaszéki tlnök és dr. Hirmann Ferenc tb. főügyész, hogy a községnek eme rég buzódó baját teljesen rendezze. E végből folyó hó 2-ára a községi képviselő-testületet a bizottság összehívta, a mely alkalommal Babér Lajos képviselőtestületi tag indítványára Bács-

Almás község árvtárának részletes és kimerítő nyilvános határozatán el, a községi képviselőtestület egy két tagú bizottságot küldött ki a liquidálásnak az árvászeki kiküldöttel együttesen való eszközölésére.

Emlékeztetést szűkségessé tette azon körülmény, hogy Bács Almás községe még az önálló árvtári kezelésből kifolyólag felmerült hiányok fedezésére már 44000 korona összeget a várm. közp. árvtárba befizetett és így szükségesnek találtott annak megállapítása, hogy az árvtár átadása után mily adósságok váltak behajthatlanokká és miután a felmerült számadási hiányokért több közzgám is jogerősen marasztalva lett, annak megállapítása vált szűkségessé, hogy ezen marasztalt közzgámoktól a tartozások mennyiben hajthatók be?

A bizottság működését baladéktalanul megkezdvén, megállapította azt, hogy az árvászeki számvetés által összeállított hátraléki kimutatás szerint a kamatok és késedelmi kamatokkal együtt a tartozás összege 97437 kor. 51 fillért tesz ki, a melyből levonva a 17981 kor. 50 fillért kitevő községi tartalékot, mint megtérítendő árvtári hiány mutatkozik — 79455 korona 01 fillér összeg.

Ez után a bizottság tételről-tételre vizsgálat alá vette az egyes tartozásokat, a melynek eredményeképpen kiderült, hogy eme tartozások legnagyobb része még a cs. és kir. adóhivataltól való átvételből származik és hogy már akkor behajthatlanok voltak; kiderült továbbá az is, hogy a jogerős árvászeki határozatokkal marasztalt közzgámoktól tartozásaik csak csekély részben hajthatók be és hogy a volt és felelős elöljárósági tagokat mulasztás kevésbé terheli.

Három napi részletes és kimerítő munka után a képviselőtestület által kiküldött bizottság működését befejezve és annak eredményét jegyzőkönyvbe foglalván, jelentését az újból folyó hó 5-én összehívott képviselőtestületi közgyűlésnek előterjesztette, a mely előterjesztést a megjelent árvászeki kiküldöttek még szóval is külön felvilágosítván; a községi képviselőtestület egyhangulag a következő véghatározatot hozta:

Bács-Almás község mint erkölcsi testület kötelezi magát a 79455 kor. 01 fillér tőkét mint árvtári hiányt és ennek 1902. évi januárus hó 1-től járó 4% folyó és petaláni késedelmes fizetés esetén 4% késedelmi kamatot 30 év alatt egyenlő évi részletekben Bács-Bodrogh megye árvászeké vagy jogutódja pénztárába befizetni.

A Muró János volt közzgám által már részben befizetett, valamint a még behajtás alatt álló követelések Bács-Almás község árvtári hiányának behajtására fordítandók.

A felelős elöljárósági tagok ellen visszkérését jogát fenntartja ugyan a község, annak miként való érvényesítése tárgyában esetről-esetre a körülményekhez képest fog újabb határozatot hozni, illetőleg intézkedést tenni.

Végül Schossberger Jakab képviselőtestületi tag lelkesült indítványa folytán a képviselőtestület egyhangulag közlekedéssel hálás köszönetet jegyzőkönyvileg megörökítette Latinovits Pál vármegyének főispánja iránt, ki előrelátó gondosságával a községnek ezen régóta buzódó baját, lakosságának közmegelegedésére rendezte és szóbeli tolmácsolására addig is, míg ezen köszönetet a község megfelelő küldöttség útján tudomására hozhatná, Krudy Géza árvászeki ülnököt és dr. Hirman Ferenc tb. főügyészt árvászeki kiküldötteknek bizta meg és egyuttal több nevezett kiküldötteknek is szakavatott önfeloldozó munkásságáért, melylyel ezen nehéz ügyet kiváló pontossággal elintézték — köszönetet fejezte ki.

Bezdan községe.

Bezdan község régi árvtári tartozásainak rendezésére a vármegyei árvászek által kiküldött bizottság, dr. Frank Mihály árvászeki elnökhelyettes és Késmárky Ludre tb. főszámvévo a rendezés nagy és nehéz munkáját sikerrel befejezték. A rendezés munkálata 12 teljes napon át tartott és a következő lefolyása volt.

A rendezés céljából törvényszerűen összehívott községi képviselőtestületi közgyűlésen, a melyen a bizottsági tagok nagyszámban jelentek meg.

A közgyűlés megnyitása és határozatképességének megállapítása után dr. Frank Mihály ismertette a kiküldetés célját, Késmárky Endre tb. főszámvévo pedig a számadatokat mutatta ki, a mely kimutatás szerint Bezdan községet terhelő árvtári tartozás az 1901. év végével tőke, kamat és késedelmi kamatban 97646 kor. 66 fillért tesz ki, befoglalván ezen adósságban azon árvtári követelések, a melyek behajthatók ugyan, de eddig még be nem folytak és melyek a fenti tartozásnak törlesztésére lesznek fordítva. Előadta aztán még azt is, hogy ezen adósság fedezetül a várm. közp. árvtárban a község tartalékai javára 8520 kor. 24 fillér van elhelyezve.

Az előterjesztés után a képviselőtestület rövid tanácskozás után Tavasy Lajos indítványa a község állandó számvizsgáló bizottságul Tavasy Lajos, Szigeti David, Csirszka Konrad, Major Pál, Pöcz József, Sánta István, Kanizsai János, Loschitz Lajos és Lemli József képviselőkből bizottságot küld ki a vizsgálat foganatosítása körül eljárásra.

A liquidáció 12 napig tartott és a folytatólag március hó 27-ére összehívott közgyűlés, melyen dr. Csernyus Pál vármegyei tb. főügyész is megjelent, tárgyalás alá vették a kiküldött bizottság közbejöttével megejtett vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv felolvasása után Bezdan község képviselőtestülete a következő véghatározatot hozta:

Bezdan községe kötelezi magát a Bosnyák János-féle 2813 kor. 50 fill. levonása után fennmaradó és 1901. évi december hó 31-én tőke, kamat és késedelmi kamatban 94833 kor. 15 fillér tőkét, annak 1902. évi január hó 1-től járó 4%-os folyó és minden év január hó 1-ére előre esedékes kamatok után járó 4% os késedelmi kamatot, 1902. évi január hó 1-től kezdődő 10 év alatt, tíz évi egyenlő részletekben Bács-Bodrogh várm. árvtárba, vagy ennek jogutódja pénztárába befizetni olyképp, hogy az esedékes tőkerészleteket és kamatokat minden évben december hó 31-én tartozik felvetni, de jogositott az egész tőkét vagy annak bármely részletét minden előleges felmondás nélkül is befizetni.

A község minden egyes adóssal és a felelősséggel tartozó elöljárósági tagokkal szemben visszkérését jogát feltétlenül fenntartja s ennél fogva — kivéve a Bosnyák

János-féle tartozást — az egyes adóssoktól már befolyt s még befolyandó összegek a község által átvállalt tartozás törlesztésére fordítandók.

Fenntartja továbbá a község abbeli jogát, hogy visszkérését jogát nemcsak a felelősséggel tartozó elöljárósági tagokkal szemben érvényesíti, hanem azon képviselőtestületi tagok ellen is, akik szavazatukkal közreműködtek akkor, hogy egyes felelősséggel tartozó elöljárósági tagok ingatlanai tehermentesítettek — továbbá a vármegyei árvtár ellen is, amennyiben tudomása volt a községi árvtárnál történt sikkasztásról és a kellő óvintézkedések megtételét elmulasztotta; fenntartja végül a község visszkérését jogát az államkincstárral szemben is azon kárkövetelése erejéig, mely az állam által fedezetül ártott 3370 frt értékű állampapírok s ezek kamatai és a szabályrendeletileg előirt kamatok közötti különbözetet képezi és az ezen tartozások rendezése körül netalan előálló (vesztésegeért) esetleges számadási hibákból származó veszteségeikért, nemkülönben az idegen törvényhatóságok által átadott adóssok tartozásának behajthatlansága folytán felmerült hiányokért az idegen törvényhatóságokkal szemben.

Kéri a községi képviselőtestület, hogy az A) átadási okmány 61. f. sz. alatt átadott Bugzó József-féle hagyatéki követelés Bugzó József, illetőleg most már a község által átvállalt tartozás részbeni behajtására fordítsassék.

Végül kéri a már kifejtett indokok alapján a képviselőtestület, miszerint a község által átadott tartalék-alapon felül, a vármegyei tartalék-alapból még 30.000 korona fordítsassék a község által átvállalt tartozás részbeni behajtására, mert csak így képes a község a magára vállalt kötelezettségeinek nagyobb anyagi megfizetésére nélkül elteget tenni — mely kérelmet támogatja azon körülmény is, hogy az A) átadási okmány 1—12 f. t. alatt több mint 30.000 korona oly árvtári követelést adott át, amely követeléseknek tulajdonosai, illetőleg ezeknek jogutódjai, ki nem puhatolhatók s így ezen árvtári követelések — mint tartalék-alap, — méltányos, hogy a község eme átvállalt terhének részbeni fedezésére fordítsassék.

Jelen véghatározat egyhangulag hozatván, kisebb-ségi különvélemény nincs.

Jelen véghatározat a községben szokásos módon meghirdetendő azzal, hogy az ellen 15 nap alatt a községi elöljáróságnál szóban vagy írásban felelkezés adható be.

Mindent a községi bíró határozatul kimondotta. Ezután dr. Frank Mihály kiküldött elnökhelyettes megköszöni a kiküldött bizottságnak, különösen annak egyik tagja: Tavasy Lajos képviselőnek az eljárás körül kifejtett erénytelen szorgalmát és buzgókodását, amit a képviselőtestület is magának tesz; viszont a képviselőtestület a kiküldött bizottság mindkét tagjának, dr. Frank Mihály árvászeki elnökhelyettes és Késmárky Endre árvászeki tb. főszámvévoének hálásan és teljes elismeréssel köszöni meg azon odaadó szakértelmű és fáradatlan munkásságot, a melylyel ez ügyet földéri tettek és általános megnyugvásra elintézní elősegítették.

A kereskedelmi budget.

Az a várakozás, hogy a kereskedelmi költségvetést, — tekintettel arra, hogy a kereskedelmiügyi minisztérium új vezetőt kapott, ki a budget összeállítására nem folyt be és akinek bizonyos haladékokat kell engedni méltányosság-ból, — gyorsan el fogják intézni, nem teljese-dett, mert a részletes vita ma sem ért véget és az eddiginél gyorsabban kell folynia, hogy hamarosan vége legyen. Ami a sok beszéd tartalmát illeti, a legnagyobb jóakarattal mellet is azt kell megállapítanunk, hogy aránytalanul több salakot, mint aranyat hoznak. Ezen különben nincs mit csodálni, midőn azt látjuk, hogy a szónokok sorában minden pártáryalat és minden kereseti osztály képviselve van, kivéve a legilletékesebbeket: az ipar és kereskedelem képviselőit. E körökből, ha Zichy Jenő gróf inkább személyes rövid nyilatkozatától eltekintünk, csak Sándor Pál emelt szót és ő is csak azért, mert őt épp úgy, mint a nemes grótot, az agrárius Rubinek egyenesen provokálta a szólásra. Az ok, amiért az ugynevezett merkantilisták oly igen tartózkodók, nyilvánvaló. Az egész helyzet jelenleg olyan, hogy okszerűleg meg kell elégedni a létező fentartásával, de új és messzeható kezdeményezésekre gondolni nem lehet. Mindenekelőtt tudnunk kell, milyen lesz viszonyunk Ausztriához és milyenek lesznek a kereskedelmi szerződések. Mig erre nézve nem vagyunk tisztában, minden tanács és minden lőkori és a kormányra kell bízni, hogy bölcs mérlegelés szerint türelemmel és kitartással úgy az említett kardinalis tárgyakra, mint a napi szükségletekre vonatkozólag nagy felelősséggel tudatában megtegye a helyes és a célnak megfelelőt.

Aki ezt elismeri, igen kicsinyesnek kell tartani azt, hogy az agráriusok a kereskedelmi költségvetést választják alkalmul a szövetekezeti ügy propagálására oly mértékben, hogy a kereskedői karnak Magyarországon minden létjogosultságot el kellene veszítenie. A hitelügyet már régóta szövetekezeti uton szervezik, most már mezőgazdasági terményeket értékesítő szövetezeteket és fogyasztási szövetezeteket is akarnak felállítani. Hogy létezhesek itt még kereskedői osztály is, nem tudjuk megérteni. És ha még az agrárius urak a maguk emberségéből akarnak megvalósítani keresztülvihetetlen terveiket, akkor meg lehetne azzal elégednünk, hogy megértetnők velük, hogy az, amire törekszenek, a legtöbb esetben kárukat kell hogy okozza, mert a kereskedelmi üzem a bizonyos képessé-

geket, a tudás bizonyos mértékét, vagy józanságot, sok praktikus érzéket s mindenekelőtt takarékoságot és jó gazdálkodást követel. De az urak azt kívánják, hogy az állam csinálja meg nekik. Tehát az adófizetők összesége. A kereskedők, kik szintén adófizetők, járuljanak hozzá annak a kötelnek a költségeihez, melylyel megakarják őket fojtani.

A vita folyamán Horánszky, kereskedelmi miniszter reflektált az egyes szónokok megjegyzéseire s a mit mondott, osztatlan helyesléssel találkozott. Horánszky nem barátja a nagy szavaknak, de amit mond, az világos és átlátszó és nála gyorsan tisztába jön az ember azzal, hogy mit akar. Ez a világosság a tiszta észből ered, a lehetőség határainak felismeréséből. Nemcsak a merkantilisták, hanem gazdasági ellenléseik is bizalommal vannak iránta és bizonyos fokig az ellentékek is. Ez a bizalom lehetővé teszi neki az ellentétek kiegyenlítését s már ez maga is erős támaszává teszi őt a kabinetnek.

Szél Kálmán miniszterelnök Thaly Kálmán egy nyilatkozatára felelt, aki konstantinápolyi nagykövetségét támogatta meg. Oly nyomatékos és határozott volt Szél válasza, hogy az nem marad észrevétlen a diplomáciai testületben. A parlamentáriusok közül némelyek nagyon sokat engednek meg maguknak s ezért jó, ha meg-támadott távollévoének védelmére az illetékes személy oly mértékben tudatában van kötele-ségének, mint a miniszterelnök.

H i r e k .

Helyőrségváltozás. A zombori 23. sz. galog-ered zászloalja csütörtökön délután 5 órakor érkezett vissza Bécsből városunkba. Nagy néptömeg várta a vonatot. 222 ember érkezett. A megérkezett zászloaljat Nikl Vilmos alezredes üdvözölte. A zombori tisztkarban a következő személyi változások történtek: Itt maradtak: Nikl Vilmos és Dicht Adolf alezredesek, Krizlits József százados, Eibel Miksa, Ritter Károly, Hettyey Árpád és Mörice Kálmán főhadnagyok, Büttner Sandor és Prock Antal hadnagyok. Most jöttek: Phleps Gyula, Somogyi Károly, Kéry Ferenc és Hennings Frigyes századosok, Kovács János főhadnagy, Krámer Sándor, Stieley Károly és Schindler Henrik hadnagyok. Elmentek: Wolf Ödön, Kyrle Rudolf, Leitner József és Zorci Ede századosok, Kler Agost, Bartos József, Hein Mihály és Fischer Lajos főhadnagyok, Szlavicek Vencel és Detrich Sándor hadnagyok.

A szerb kongresszus. A görög keleti szerb egyházi kongresszus egybehívása küszöbön lévén, a szerb körökben már is élénk mozgalom van folyamatban a közelgő választásokat illetőleg. Így legutóbb a szerb autonom-párt tartott egy gyűlést, melyben elhatározta, hogy mint önálló párt lép be a választási küzdelembe és megtagadta a kompromisszumot, ugy a radikális, mint a liberális pártal. Ott a bol az autonom-pártnak nem lenne jelöltje, vagy jelöltjének nem lenne kilátása a győzelemre, a párthoz legközelebb álló programmal bíró jelölt támogatása mondott ki.

Érettségi vizsgálatok. A zombori állami főgimnázium igazgatósága ezennel közölte, hogy azon ifjak, akik a folyó tanév végén az itteni főgimnáziumban érettségi vizsgálatot akarnak tenni, legkésőbb f. évi április hó 15-ig adják be kérvényüket az igazgatóságnál. A kérvényhez csatolni kell a születési bizonyítványt, az összes középiskolai bizonyítványokat és — ha az utolsó vizsgálat óta hosszabb idő telt el — annak kimutatását, hogy mivel töltötték a közelebbi időt. Zombor, 1902. évi április hó 1-én. Az igazgatóság.

Vármegyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága folyó április hó 22. napján tartja rendes évi tavaszi közgyűlést.

Schweidel vértanú emléke. A Schweidel emlékmű létesítésére a március 15-ikét rendező nagy bizottság kebelében alakult 25-ös előkészítő bizottság ma kedden délután a Stebler féle vendéglő külön termében értekezletet tart. Az értekezlet tárgya a Schweidel emléke létesítése. Itt jegyeztük meg, hogy Schweidel életrajza — melyet Trischler Károly ír — munkában van — és nemsokára diszes kiállításban sok illusztrációval fog megjelenni. A új életrajz eddig sok egész új adatot tartalmaz és a vértanú egész életét felöleli. Lapunk jövő számában „az utolsó órák” cím alatt egy részletet fogunk közölni.

Helyreigazítás. Özvegy Esztergamy Istvánné alapítványára adakozók közül tévedésből Fernbach Károlyné neve, — ki 10 koronával járult a növegyet gyűjtéséhez, — kimaradt; helyrehozva e hibát, utólag közöljük azt is, hogy a minapi közlemény óta ezen alapítványhoz Tápay Istvánné 3 koronával hozzá járult.

Kamara zeneestély. A zombori filharmonikusok társulata pénteken este a városába nagytermében kamara zeneestélyt rendezett, melyen elegáns, válogatott társaság jelent meg és a zenefőnök megöltötte a nagytermet. A művészi magaslaton álló minden egyes piecet nagy gyönyörűséggel hallgatta és tapsolta meg a közönség. Legnagyobb hatása volt a Beethoven op. 16. négyesének, melynek szép akkordjai mélyen hatottak s Paul Mariska, Csavojázt János és Zábel János adták elő hegedű, violon, gordonka és zongorán. Hellmesberger romancát és tarantelláját Halm Olga, Paul Mariska, Ribiczey Kálmán és Tunner Nándor adták elő. A művészi előadás megszerezte nekik a község tetszését, mely lelkes tapsokban nyilatkozott meg. Különösen kivált Halm Olga kisasszony, ki a tőle megszokott művészettel játszott. Nagy sikert aratott San Saens műve is, melyet két hegedű, violon, gordonkán, bögön, szárnykürtön és zongorán: Halm Olga, Ribiczey Kálmán, Csavojázt János, Winter Antal, Paul Kálmán, Marsch János, Zábel János játszottak temperamentummal és finom művészi árnyalással.

Színészvizsga. A budapesti országos szini tanács előtt Dörner Irén O-Becséről és Kulinyi Karola Bács-Földvállról sikerrel tették le a fővételi vizsgát.

A csendő
kertületben, a n
még ez év foly
számát. A szege
uj órsót állítanak
fog ez által java

Színészze
vasárnap délelő
tűlést tartott, ame
jelen: Kozma Lás
tinovits Szaniszl
mutaja Mezei Be
mely szerint aján
tartotta fenn, ha
részletes föltétel
kimondja, hogy
szerződés másola
megküldi és egy
pánt, hogy a Ny
pályázóval szintén
feltűgyelőjéhez érte
vezett nyitra-zom
Nagy-Szombat tag
Makó részvételére
városunk tisztán

Alapszab
léstügyi miniszter
belügyminiszter a
alapszabályait jóva

Vojnic
reményekkel keze
szerden reggel a
zöje, bajsai dr. Vo
édes atyjának, baj
tökán. Még mindny
a dalias termeltű
fiatal, nemeselekű
ki Zentára kir. kö
nőült vevén egyik
leányát: Verát, a
leánygyermek szű
péteken d. u. 3
végebe. A kiterjedt
tagjain kívül, nem
megye előkelősége
bazi gyászszertartás
végezte fényes sege
csit, valamint az ér
csit a rokonok, job
balmaza borította.
gyászjelentést vetű
bajsai Vojnich Ver
Vojnich Simon és
Vojnich Ilona és fer
Vojnich Béla; bajsai
és családja; idősök
ládja; bajsai Vojni
Pista; gombosfalvi
gombosfalvi Gomb
Vojnich Jakabné s
bajsai Vojnich Je
Béla és gyermekei;
besenyői Szirmai J
Vojnich Béla; bajsai
család s legjobb rok
rokon, barát és ism
tudatják, hogy a to
jobb gyermek, hős s
jó sógor, vótárs, sze
Vojnich Lajos kir.
házaságának 3 ik é
8 órakor elhunyt.
április hó 4-én d. 1
az ugynevezett bajs
fog örök nyugalomr
gesztelő st. mise s
fog a Szt. Ferencen
tattatni. Szabadkán
béke lebegjen hamv

Ipartestület
Jenő rendőrfőkapit
hirdetményt bocsát
kebelében működő b
5. §-a értelmében —
tando 12 segédtag
talos helyiségében
évi április hó 13-ik
zetik, melyre az erde
azzal, hogy a várm
névjegyzéke folyó
az ipartestület hivat
kitétetni, a hol az el
közölböttek lesznek.

A tejszövet
községi lakosság ny
keztében zátonyra j
a gazdasági egyeste
levén, az érdeklőd
nyeit. De mikor hait
szánu és mily hitván
a legelő: maga az e
dők a szövetezetet ne
Ez az idő azonban ve
bekövetkezni, ha a f
a községek berbe en

Házi-ipar
földmíveléstügyi min
lyezett hat letes ha
nyert s a kész tárgy
és elárúsítás céljából
felöltött és 11 subau
és kitartó buzgóság
meltányolható elégg
nak minden téren is
melylyel a tanfolyam
felügyeletet gyakorol
séggé, melylyel a kiáll
házi-iparikk állított
és rubakosár, 14 dr
16 drb párszárító, 4
kalitka, 11 drb flüke
13 toboz, 10 drb láb

A csendőrség szaporítása. A szegedi csendőrkertleiben, a melyhez a mi vármegyénk is tartozik, még ez év folyamán szaporítani fogják a csendőrök számát. A szegedi II. csendőrkertleiben betennyölve új őrsöt állítanak fel. A közbiztonság bizonyos felettel fog ez által javulni.

Szinészetünk. Városunk szinügyi bizottsága vasárnap délelőtt a város háza tanácskozási termében ülést tartott, amelyen a következő bizottsági tagok voltak jelen: Kozma László, Grünner Samu, Paul Kálmán, Latinovits Szaniszló. Hauke Imre polgármester, elnök bemutatja Mezei Béla ajánlatát a szinüzgatói állás iránt, mely szerint ajánlattevő végleges nyilatkozatát az esetre tartotta fenn, ha vele a szini évad betöltésére vonatkozó részletes feltételek közöltetnek, a bizottság határozatilag kimondja, hogy nevezettnek az eddig érvényben volt szerződés másolatát, melyben a feltételek felsorolva, megküldi és egyben megkeresi a nyitra vármegyei alispánt, hogy a Nyitra városára vonatkozó feltételeket pályázóval szintén közölje. Ugyazintén a vidéki szinészet felügyelőjéhez értesítést küldetnek arra nézve, hogy a tervezett nyitra-zombori szinikertület megalakítása egyrészt Nagy-Szombat tagadó válasza, másrészt Érsekújvár és Makó részvétele miatt ezáltal sem sikerült és így városunk tisztán csak Nyitra városával léphet egy körbe.

Alapszabályok jóváhagyása. A földművelésügyi miniszter a torontali bási halászati társulat, a belügyminiszter a rácmilitárii lövész- és tüzoltó-egylet alapszabályait jóváhagyta, illetve láttaozta.

Vojnich Lajos dr. halála. Egy szép reményekkel kecsegtető életnek vetett véget f. hó 2-án szerdán reggel a halál. Zenta város ifju kir. közjegyzője, bajsai dr. Vojnich Lajos hunyta le örökre szeméit édes atyjának, bajsai Vojnich Simonnak zobnaticai birtokán. Még mindnyájunknak élénk emlékezetében van a dalias termélt, megnyerő modoru, előkelő műveltségű fiatal, nemeslelkű férfi, aki 1895. évnnyarán neveztetett ki Zentára kir. közjegyzővé. 1899. évben megnőtült, nőül vevén egyik nőrokonát, néh. bajsai Vojnich Jakab leányát: Verát, a boldog házasságból a mult évben egy leánygyermek született. — Az elhunytak temetése pénteken d. u. 3 órakor óriási részvét mellett ment végbe. A kiterjedt, előkelő család nagyszámu gyászoló tagjain kívül, nemcsak Szabadka, hanem az egész vármegye előkelősége megjelent a végtisztességnél. Az egyházi gyászszertartást Mamuzsich Felix kanonok-plébános vezette fényes segédlettel. A koszorukat vivő gyászkozsait, valamint az érckoporsót vivő hat lovas gyászkozsait a rokonok, jóbarátok és tisztelők koszorúinak egész halmaza borította. — A család részéről a következő gyászjelentést tettük: Özv. bajsai Vojnich Lajosné sz. bajsai Vojnich Vera és leánya Maria-Ludovika; bajsai Vojnich Simon és neje gombosfalvi Gombos Ilka; bajsai Vojnich Ilona és ferje almási dr. Antunovits József; bajsai Vojnich Béla; bajsai Vojnich Róza, özv. Zimmer Vincéné és családja; idősebb bajsai Vojnich Máté, neje és családja; bajsai Vojnich Gábor és gyermekei, Ilona és Pista; gombosfalvi Gombos Zsigmond, neje és családja; gombosfalvi Gombos Béla, neje és családja; özv. bajsai Vojnich Jakabné szül. roglaticai Pilaszánovits Mária; bajsai Vojnich Jerne és ferje nagybudafalvi Vermes Béla és gyermekei; bajsai Vojnich Csilla és ferje szirmabeseneyi Szirmai József és gyermekei; bajsai Vojnich József, bajsai Vojnich Andrá; — az egész bajsai Vojnich család s legjobb rokonbarátja bajsai dr. Vojnich Oszkár; rokon, barát és ismerős nevében elsomorodott szívvel tudatják, hogy a forrón szerető férj, édes apa, a legjobb gyermek, hön szerető testvér, illetve unokaöccs, vő, jó sógor, vőtárs, szerető rokon és igaz barát, bajsai dr. Vojnich Lajos kir. közjegyző, életének 36 ik, boldog házasságának 3 ik évében f. évi április hó 2-án reggeli 8 órakor elhunyt. A megboldogult hilt teteme f. évi április hó 4-én d. u. 3 órakor a lakóházából (Fűzfás-utca) az ugynevezett bajai temetőben levő családi sírboltba fog örök nyugalomra helyeztetni. Lelki üdvéért az engesztelő szt. mise f. é. április hó 4-én reggel 9 órakor fog a Szt.-Ferencrendiek templomában az Úrnak bemutatni. Szabadkán, 1902. április hó 2-án. Aldás és béke lebejgen hamvai felett!

Ipartestületi békéltető bizottság. Thurszky Jenő rendőrőkapitány, iparhatósági biztos a következő hirdetményt boesajította ki: A zombori ált. ipartestület kebelében működő békéltető bizottság alapszabályainak 5. §-a értelmében — a békéltető bizottságba beválasztandó 12 segédtag és 3 póttagnak az ipartestület hivatalos helyiségében tartandó választás határnapján 1902. évi április hó 13-ikán reggeli 9 órája ezennel kintzetik, melyre az érdekelt iparos segédek meghivatnak azzal, hogy a választási jogosultsággal bíró segédek névjegyzéke folyó évi április hó 1-étől április hó 10-éig az ipartestület hivatalos helyiségében közszemlére fog kitétetni, a hol az ellen a netáni felszólamlások is eszközölhetők lesznek.

A tejszövetkezet ügye. B. Monostorszezen, a községi lakosság nyomoruságos anyagi viszonyai következtében zátonyra jutott. F. hó 1-én Galaubos Sándor, a gazdasági egyletet megbizotta a helyszínen megjelenve, az érdeklődők előtt kifejtette a szövetkezet előnyeit. De mikor hallotta és látta, hogy mily csekély számu és mily hitvány a tehenállomány, mily csekély a legelő: maga az előadó javasolta, hogy az érdeklődők a szövetkezet megalakítását halasszák jobb időkre. Ez az idő azonban vagy soha, vagy csak akkor fog bekövetkezni, ha a földművelési miniszter a sziga-szigetet a községnek bérbé engedi.

Házi-iparkiallítás Temerinben. Anmélt. földművelésügyi miniszter ur által 500 koronával segélyezett hat betes házi ipartanfolyam immár befejezett nyert s a kész tárgyak március hó 25-én közszemlélet és elárusítás céljából kiállították. A tanfolyamon 24 felnőtt és 11 subauc nyert oktatást, akik ügyességöknek és kitartó buzgóságuknak szép sikerét aratták. Nem méltányolható eléggé Léb Fülöp gazdasági szaktanítónak minden téren ismert fáradságtalan munkássága, a melylyel a tanfolyam tartama alatt a tanoncok felett a felügyeletet gyakorolta s szakértelemmel párosult ügyessége, mellyel a kiállítást rendezte. Mindössze 662 drb házi-iparceikk állítottat ki és pedig: 425 drb gyümölcs- és ruhakész, 14 drb karkosár, 24 drb keuyerkosár, 16 drb párszárító, 46 drb csirkeborító, 2 drb csirkekalitka, 11 drb blókosár, 81 drb szakajtó, 4 drb szatyor, 13 toboz, 10 drb lábtisztító és 5 drb méhkas.

A hódásghai tisztviselő otthon rövid fennállása óta most — április hó 5-én este már ötödizben szolította dobogója elé állandó műértő közönséget és hogy nemes feladata fogalmaival az egyletet teljesen tisztában van, a feldolgozása céljával kitűzött rengeteg anyag pompás részleteinek tömeges bemutatásával már most is nagy részben beigazolta. Faradhatatlan, ügybuzgó, türelmes és finom zeneérzésű karmestere, Leszmeiszter Antal, a dalosok által még inkább felbuzdulva rövid tanidő alatt, azon mūdalko nagyobb számát tanította meg velük, amelyek az „otthon“ dalárdáját országos versenyre is képesítik és számuk — összesen 28 — a mértéket is megtűti és versenyre jogosítja. A műsor 1. és 7. számát, Abts Vinetáját és a Bordalt énekeltek az „otthon“ dalosai. Ez a két dal eléggé próbára teszi a dalosok hanghordozását, lélekzetvételét, a forték és pianók lendületes változásait és mindez gyönyörűen sikerült nekik. Watts T. a „könyny“ dalát Péter Arpád, Hrubányi Illés, Hrubányi Ferenc és Schneider Ferenc énekeltek kifogástalan ütemben és valamennyi részéről csengő ércsel. — A pompás négyes előadása emlékeztetnkbe hozta a zombori dalárdát és pedig azon időből, amikor ezt a dalt igazán könnyfakasztóan Staudacher József, Raics Lajos, Sztokovits György és Karvay József énekeltek. És most jutunk oda, ahol a méltatást kezdenünk kellett volna. — Ez Ertl Jánosné urnő zongorajátéka. Chopin játszott, annak Nocturne G-moll-ját és Impromptu Cis-moll-ját. Tehát Chopin — ismételtük — és nem más; sem nem kedvelt magyar nótákat! sem nem műkedvelőknek való stúdiókat, hanem Chopin és azt is tudjuk nagyon jól, hogy nemcsak e két szemelvényt, hanem könyveit játszsa — betéve. És játszotta még Liszt F. XII. magyar rhapszodiáját. Simulakonsággal kísérte a „Tavaszi dalban“ és az „Eji rém“ben Péter Arpád csengő tenorját. A műsor közepére jutott Török Miklós előadása „az orr“ vig monológot adta elő. Ugyancsak a műsor másik felébe esett Lebotzky festő szereplése is, aki krétával fekete táblára és szénrel papírra vetett karrikaturával nagy elismerést aratott. És most, miután a szépen összevalogatott műsor lezajlott, ismételt az elismerés virágzó gallyát kell Leszmeiszter jeles karmesternek nyujtanunk és továbbá lelkes munkálkodására buzdítjuk őt, aki önzetlentl fárads és csupán a magyar kultúrát kereső jó szándéka teljesülésében leli jutalmát. A műsor végeztével s a festmények megtekintése után a lányok, legények táncra keltek, mások a buffete hozdáltak, a dalosok pedig még tovább is vigan hangzostatták: „Fel töltetek nekik, ígyünk a hon s a lányokért“.

Műkedvelő előadás. A bajmoki tanuló ifjuság husvét hetőjén a Kuliy-fele vendéglőben jótékonycélu műkedvelő előadást rendezett. A műsor szavalatokból, monologokból és énekekből állott. Az előadás ugy erkölcsileg, mint anyagilag igen szépen sikerült. Különösen kiemelhető Telesi Katica kisasszony szereplése, aki bájos hangjával ismét gyönyörködtette a közönséget. Az előadást tánc követte, amely reggelig tartott. A tisztá jövedelme, 52 koronát, az ifjuság a népkör könyvtárána javára adozta. Fellízlizettek összesen 17 kor. 80 fillért, a miert a fellízlizetők ez uton fogadják az ifjuság köszönetet.

Halálozás. Gerlich Anna f. hó 3-án életének 67. évében hosszas betegsége után Zomborban elhunyt.

A zentai Tiszahid építése. A zentai tiszai Howe szerkezetű közúti fabid lebontás alatt álló első és második jobbpárti nyílás szerkezetének ideiglenes jellegű kiépítésére vonatkozó tervek elkészítésére pályázat van hirdetve. Tervezendő a kétnyílásra egy tetszés szerinti 6 tonnas járműre számított áthidalás s vele kapcsolatos és színten ideiglenes jellegű hidfóvel a megrongált I. járom helyreállításával, esetleg újból való építésével együtt. A terv-és költségvetés, mely egyszersmind ajánlatul is szolgál, f. é. május 1-ig nyujtandó be. A részletes feltételek Zenta város mérnöki hivatalánál tekinthetők meg és ugyanott egyéb tájékoztató felvilágosítások is nyerhetők. A hid beomlott részének lebontása serényen folyik. A beomlott rész már csaknem teljesen el van takarítva és reméljük, hogy a lebontandó második nyílással is végezznek 2-3 hét alatt, a mikor tisztában lesz megítélhető, mily állapotban van a fennálló része bidunknak és így az is, vajjon érdemes-e áldozatokat hozni arra, hogy a régi hid ismét helyreállítsák. Persze, azt csak a szakértők állapíthatják meg.

Vasuti szerencsétlenség. A bajai vasuti állomáson hetfőn reggel rémes szerencsétlenség történt, amelynek emberélet is esett áldozatul. Hetfőn reggel, midőn a fényelőőrai vonat Szabadka felé indult, Rattmann János a leeresztett sorompó alatt átbujt és indult a vágányok túlsó felére. Az öreg Rattmann, ki már igen rosszul látott, süket és sánta is volt, nem vette észre, hogy a vonat már megindult. Schreiner József vasuti váltóór a legválságosabb pillanatban vette észre, hogy Rattmann nekimegy a robogó vonatnak. Hogy az öreg életét megmentse, utána ment, de vesztré, mert a vonat már elkapta az öreg Rattmant. A szegény öregot a mozdony elsodorta, aztán a két lábát lenyiszálta és a mint a testet tovább magával vitte, a fejét összeroncolta. Schreiner a veszélyben nem vesztré el lélekjelenlétét, hanem a két sín közé fektűd, úgy, hogy a kerekék nem érhettek. Mindamelllett súlyos sérülést szenvedett, mert a leelőő lancok összeverték. Schreiner valószínűleg felgyógyul.

Foghuzás után halál. Tóth Horthy István 21 éves zentai legény a napokban beállított Jovanovits Koszta borbély mesterhez, hogy fájós fogát kihuzassa. A borbély kihuzta a beteg fogat, ámde a foghuzás után Tóth H. István nagy beteg lett és meghalt. Temetésén már a pap is megjelent a ravatalnál, midőn megjelent a rendőrőkapitányság kiküldöttje és betiltotta a temetést. A hullát a városi kórház bonctermebe szállították és felboncolták. A boncolás eredményeként az orvosok megállapították, hogy a halál oka vérmérgezés volt. A vérmérgezést pedig minden valószínűség szerint az okozta, hogy vagy a borbély keze nem volt tiszta, vagy pedig rozsdás volt a borbély foghuzója. Egyébként a kir. törvénszéknél bejelentették az esetet s majd a törvénszék szakértői fognak döntő véleményt mondani a dologban. Érdekes és tragikus dolog, hogy Tóth Horthy István vőlegény volt és éppen temetése napján lett volna a lakodalma.

Névmagyarosítás. Kiskoru Hutovics Béla, Ilona és Tibor jankováci lakosok vezetékeiket „Huszár“-ra magyarosították a belügyminiszter hozzájárulásával.

Zarándokut Rómába. Esert János zentai káplán vezetése alatt f. é. április 10-én d. u. 2 órakor külön vonat indul Szabadkáról Rómába zarándokokkal. Utirány: Szabadka, Bród, Zágráb, Fiume, Ankone, Lorettó, Róma. — Flórenc, Bologna, Pádna, Velence, Fiume, Zágráb, Bród, Szabadka. A kirándulók 16 napig lesznek távol.

Templom pusztulás. Zentáról írják: A szerb hitközség előljárósága átiratot intézett a városi tanácshoz, a melyben hatóságilag megvizsgáltatni kéri templomukat, melynek oldalfalán végig veszedelmes repedést észlelték. A városi hatóság az átirat vétele után nyomban megtartotta a hatósági vizsgálatot és annak eredményeként azonnal beszüntették a harangzást és a misézést és a további intézkedések eszközölhetése céljából elrendelték a templomnak sürgős alátámasztását. Az alátámasztás megtörténte után a műszaki közegek alaposan megvizsgálják majd a templom minden részét, különösen pedig az alapzatot, mert igen valószínű, hogy ott van a baj, miután az egész templom alatt kripta van, a hová 150 éven keresztül a betvenes évek végéig az elhunyt szerb papokat és kiválóbb szerb polgárokat temették. A templom 150 évvel ezelőt épült a lehető legrosszabb anyagból és így valóban Isten csodája, hogy már előbb be nem dől.

Dávid kukorica. Kőztiszteltetben részestűlő urunk, bátyánk Vojnich Dávid, gazdáink egyik legjelesebb veteránjának keresztelés útján sikerült egy rendkívül zamatos ízű asztali kukoricafajt előállítania; a melyből, hogy mások is páratlan minőségével megismerkedjenek és termelésére alkalmas nyervejen, több kilónyit küldött be ingyenes szétosztás végett. A kik ezen „Dávid“ névre elkeresztelt kukoricafajból termelésre magot kapni óhajtanak, forduljanak vármegyei gazdasági egyletünk elnökségéhez.

Sertésvész. A sertésvésznek Ausztriában történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelle tilos: a vármegye apatini, bácsalmási, hódásghai, topolyai és zombori járásokból. Továbbá Baja és Szabadka városokból.

A hazai ipar pártolása.

— Dr. Seultety Jenő előadása. —

Engedjék meg mindenekelőtt, hogy előadásomat, tekintettel arra, hogy a t. hallgatók nagyrésze a magyar nyelvben még nem elég jártas, nemétul tarthassam meg.

Most pedig, mielőtt áttérek tulajdonképeni tárgyamra, néhány szóval érteniti akarom, hogy mi a célja az ily fajta u. n. népszerű előadások tartásának. A magyar kormány, különösen ő nagyméltósága dr. Darányi Ignác földművelésügyi magy. kir. miniszter, aki oly atyailag gondoskodik és melegen érdeklődik az ország földművelői helyzetén és iparkodik azok nehézsorsán lehetőleg könnyíteni, továbbá a bácsmegeyi gazdasági egylet, amely ő méltósága Latinovits Pál jelenlegi főispán elnökléte alatt ugyanezen célokat iparkodik elérni, valamint a hódásghai földművelők kaszinójának választmánya azon helyes álláspontból indultak ki, hogy a gazdaközönség mai nehézs helyzetén, a mind jobban és jobban előtérbe tuduló és domináló u. n. gazdasági kérdések idejében csakis úgy lehet a létező bajokon segíteni, a helyzetet könnyíteni, ha mindenekelőtt kutatjuk egyrészt ezen bajok okait, kuforrásait, másrészt pedig iparkodunk a népet felvilágosítani, oktatni, buzdítani, hogy a régi ósdi és elavult gazdasági és művelési ágak helyett modernbe, a mai kor igényei és követelményeinek megfelelőbb és a mi fő, jövedelmezőbb művelési ágak, természetnyekre is kiterjessze figyelmét, iparkodjon azok termelésére szükséges ismereteket, jártasságot is megszerezni és elsajátítani és így ezeket is meghonosítani; azonfelül szükséges az is, hogy a gazdasági közönség kezdje ezt is belátni, hogy egyedül és kizárólag tisztán a föld terméséből a mai nagy terhek, fokozott élet igények, de a mellett alacsony gabona árak mellett nem szerezhet magának annyi jövedelmet, hogy a mindennapi szükségleteket fedezze, családját fentartsa és tisztességesen nevelje, azonfelül pedig az általános nemzeti vagyonsodás szempontjából, de saját egyéni szempontjából is, tekintettel öreg, avagy munkaképtelen napjaira, a szükséges töke gyűjtést is eszközölje. A miert tehát okvetlenül szükséges, hogy már a mezőgazdaság széles fogalma alá tartozó foglalkozási ágakat is kihasználja és megcsappant jövedelmét ily uton egészítse ki és pótolja; okvetlenül szükséges mai napság, különösen a kis gazda a földművelés mellett foglalkozzon, p. o. tej- és vaj termeléssel, baromfitenyéztéssel, tojás eladással, állattenyésztéssel, len, cirokseprő, cukorrépa, gyógynövények termelésével stb. stb.

Szóval a földművelő osztály, de különösen a kisgazdák figyelmét csakis úgy lehet mindezekre felhívni, ha ezekkel a dolgokkal és eszmékkel folytonosan foglalkozunk, azokat előadások tartása által megmagyarázunk.

Azonban nem ringatjuk magunkat semmiképen azon édes reményben, hogy ily előadások okvetlenül és feltétlenül mindig megfelelnek a kitűzött iránynak és elérik okvetlenül az óhajtott célt.

Tudják azt az intéző körök és érezzük mi is azt nagyon jól, hogy egy-egy rövid előadással, vagy felolvasással nem lehet egyszerre az az eredményt elérni, nehány puskalövésessel nem lehet egy várat bevenni, különösen, ha oly ellenség van belűl, mint a földművelők osztálya, mert az tudvalevőleg az egész világon foglalkozásánál, szokásánál, erkölcesénél, gondolkozásánál fogva is a legconservatívabb osztály, mely legjobban ragaszkodik a megszokott régi módszerek, szokások és életmódhoz.

Tudjuk mi ezt nagyon jól, de azért ne gondolja senki sem, hogy az ily előadások minden eredmény nélküliek, ezt csak a felületes megfigyelő állítja, de a ki közelebbről nézi és belehatol a nép gondolkozásába és azzal érintkezik, okvetlenül észre fogja venni, hogy az ily elhíntett mag mégis csak meghozza, ha lassan is, gyűmölését, mert a hallgatóság, ha nem is érthette meg egyszerre az előadó eszméit, esetleg mindenben nem is osztja, de azért a cél mégis megvan közelítve, mert a hallgatóságban az érdeklődés fel van kelteve, a figyelme az előadott dolgok és eszmékre van irányítva, a hallgatókat ők maguk között megbeszélnek, megkritizálják, szóval foglalkoznak ezekkel az eszmékkel és lassanként meg is barátkoznak azok egyik részével, sőt azokat alkalmazzák is. És a tulajdonképeni cél még is el van érve.

De most veszem észre, hogy kitűzött tárgyamtól nagyon is eltérek és azért sietek ahhoz vissza.

Már fentebb érintettem, hogy a földművelő gazdának nemcsak a föld terméséből kell iparkodni hasznot szerezni, hanem más uton-módon kell törekedni jövedelmét szaporítani. Erre nézve legalkalmasabb mód az előbb már vázolt tejgazdaság, baromfitenyésztés stb., de nem megvetendő maga az ipar, kereskedelem, illetve a földművelési termékeknek ipari célokra való feldolgozása, kihasználása és a kereskedelemben és a forgalomba való hozása.

Bocsánat, itt ismét egy kis kitérést kell tennem, azért előre is szíves türelmüket kérem.

Altalános elterjedt téves nézet az, hogy a mezőgazdasági érdekek ellentétesek az ipar-kereskedelem érdekeivel és innen van az, hogy különösen nálunk Magyarországon az egyik hangoztatja az „agrár” érdekeket, másik pedig feltűri a „merkantil” érdekeket, sőt ezen csak látszólagos ellentét már annyira kezdett kiélesedni, hogy már-már attól lehetett tartani, hogy ezen hamis jelszavak alatt külön országos pártok fognak keletkezni és egymással küzdeni és hogy ezen viszálkodás és torzalkodás csak a közérdeknek, az országnak és különösen az u. n. gazdasági érdekeknek fog ártani, eltekintve azon erkölcsi kártól, mely az ily szétforgácsolásból és egymás elleni utalásából a hivatott erőknél és munkásoknál, az országra háramlik és megbénítja, illetve lekötötte legjobbjaink munkáját és elvonja úgy a hivatott szellemi munkások, mint a nagy közönség figyelmét ép oly válságos időkben, mint a jelenlegiek, ahol az Ausztriával kötendő újabb kiegyezés, valamint a többi külföldi állammal, különösen Németországgal kötendő kereskedelmi szerződés, nemcsak megkívánják, hogy az egész nemzet egy talánképen álljon csatasorban, hanem az ország jól felfogott érdeke megköveteli, hogy a domináló gazdasági érdekek megvédése minden más kérdést, vagy kisebb fontosságú érdeket legalább is egy időre háttérbe szorítson.

Az ország szerencsésére ez a kitörni készült harc a két ellentétes tábor között, egyrészt a vezető férfiak higgadsága és megfontoltsága folytán legalább egyelőre elcsillapodott, másrészt pedig az emberek kezdi is belátni, hogy ezen érdekellentétek csak látszólagosak és a valóságban tulajdonképpen nem léteznek, csak egy mesterséges módon lettek előidézve, vagy mondjuk egyes érdekesoportok által előírva.

Hogy Magyarországon ma még az agrár a fő, az természetes, miután ma még ugyszólván tisztán földművelő ország vagyunk és az ipar-kereskedelem még csak pályás-gyermek idejét éli, de az is bizonyos, ha az általános az egész modern világra kiterjedő gazdasági harcban, ha Magyarország csak némileg és sikerrel részt öhajtat venni: úgy okvetlenül hamarjában nagy átalakuláson kell keresztülnie, be kell látni az ország minden igaz fiának, legyen az agrár vagy merkantil, hogy földművelő érdekek mellett nem szabad elhanyagolni az ipar, kereskedelem és tüke érdekeit sem, sőt ezeket bele kell vonni sorai közé mint kiegészítő és segítő csapatokat. Szóval ez legyen a hármas jelszó: Termelés, ipar és kereskedelem.

Ha pedig ezen jelgét elfogadjuk, akkor okvetlenül iparkodjunk, hogy első sorban honi ipart teremtsünk, magyar kereskedelmet létesítsünk! És valamint a mezőgazdasági érdekek igénybe veszi az ipar és kereskedelem, sőt a tökéletesítést is, ép úgy viszont a zsengekorát élő honi ipar méltán elvárhatja, sőt meg is követelheti első sorban a mezőgazdától, mint tényleg legfontosabb és legerősebb társadalmi és közgazdasági tényezőtől, hogy nemcsak védő szárnai alá vegyék, de sőt hathatós pártfogásban részesítsék.

Ez vonatkozik különben nemcsak a mezőgazdákra, hanem a többi államalkotó és fentartó tényezőkre is, de különösen a magyar társadalomra egyáltalában, mert nézetem szerint az ipar megteremtése, fejlesztése és emelése egy szóval a honi iparpártolás is oly kérdés, melyet a kormány, illetve az államhatóság egyedül nem képes megoldani, itt is a másik hatalmas tényező, a Társadalom hathatós közreműködésére és pártfogására van égető szüksége; csak hogy itt is úgy van mint sok más fontos érdeknel, hogy vagy a lelkesedés szalmalánggá válik, vagy pedig a közöny megöli a szép eszmét megcsirájában.

„Közönyös a társadalom!” így jellemezte nagym. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter egy ízben tárcája költségvetése alkalmával társadalmunkat, a mely akkor, amikor egyik legéletbevágóbb érdekéről: a honi ipar fölkarolásáról is van szó, nem tud lelkesülni, nem akar megmozdulni.

Hogy ezek a szavak mily nagy igazságot rejtenek magukban, csak úgy tudjuk igazán látni, ha csak egy kissé is a dolgok mélyére hatolunk.

A dolog úgy áll, hogy egy állam-kormány nagyon sokat tehet hazája iparáért, különösen agricultur államban, mint mi vagyunk, de a szó szoros értelmében az ipar megteremtésére és támogatására a társadalom van hivatva.

A kik a modern Magyarország megteremtéséért harcolnak, akik hazájukat gazdagnak és erősnek öhajják látni, azok nagyon jól tudják, hogy a hazafiság megnyilatkozása nem phraszisokból, hanem a haza jóléte, boldogulása előmozdításának közreműködésében nyilvánul.

Hogy az a közöny és mellőzés, mely a honi ipart a magyar társadalom részéről éri, mire vezethető vissza, annak oka, ha komolyan vizsgáljuk, nem lehet más, mint a külföld és különösen Ausztria ipari termelvényeinek olesósága, melylyel a hazai versenyezni nem képes.

Ezek a pénzügyi előnyök biztosítják hazánkban az idegen ipar terjedését és szorítja ki a már meglévő kis ipart is.

De ha meggondoljuk, hogy ez a vizás helyzet rögtön megszűnik, ha a magyar társadalom és a magyar gazda az idegent, olesósága dacára is mellőzné és a honi ipart pártolná, akkor rövid idő alatt beállana az, hogy hazai iparickeknek fogyasztásának nagy mérvű előidézése a honi iparban az olesóságot, a cikkek minőségében a jó-ságot annyira, hogy idővel az idegen teljes mértékben kiszorulna és a magyar ipar uralná a helyzetet hazánkban, sőt még a Balkán államokban is és úgy azt az áldozatot, melyet az idegen ipar rovására a honi iparáért a magyar társadalom hozott, nagyon rövid idő múlva busásan megfizetné.

A történelem bizonyítja, hogy a magyar nemzet hőies, csudálatra méltó dolgokat művelt a hazáért. De nem elég meghalni a hazáért, sokkal fontosabb élni tudni a hazáért, sőt ez idő szerint legfontosabb a hazáért dolgozni és áldozni. Néha csekélynek látszó áldozatot kíván

tőlünk az ország érdeke, az egyes egyén oly csekélynek találja a maga szerepét ezen áldozatkészségben, hogy csupa közönyből és nembánomságból is elmulasztja azt és azt hiszi, hogy a többi majd megcselekszi azt, amit ő nem tesz meg.

Igy vagyunk az ipar pártolás kérdésével is. Nem tudunk semmit sem csinálni, eredményt felmutatni, mert az egyesre háruló feladat oly megszokott és jelentőség nélkülinek látszik, hogy annak elmulasztása nem is megkötelesség mulasztás számba. Meghalni, ha kell, tudunk a hazáért, de vásárolni nem! Pedig a vásárláson mulik ez idő szerint az ország legégetőbb feladata, a magyar ipar megteremtésének és fejlesztésének kérdése.

Több mint 60 éve, hogy időről-időre vészkiáltásnak beillő jelszónak felhangzik: „Pártoljuk a honi gyártmánya!”

Még nagy hazánk fia Kossuth Lajos a negyvenes évek elején megalakította az országban a Védjegylet, azóta időről-időre kéri, buzdítja, figyelmezteti, sőt fenyegetik a közönséget, hogy a magyar ipar sorsa, jövője egyedül tőle függ és mi volt az eredmény, ott vagyunk ahol voltunk, mert a közönség felbuzdulása szalmatűz, az élelmes ausztriai és külföldi gyárak hamar eloltják azt, különösen, miután a mi kereskedelmünk is ebben hathatós pártfogóknak bizonyulnak és ahelyett, hogy ők terjesztenék a honi ipart, örül a lelkük, ha a vevőre rálöcsölhetnek valami idegen árut.

A sok keserű tapasztalatok azt hiszem már eléggé meggyőzték róla, hogy az aranyalkalozás alföldünk, bér-cses erdőségünk és éredu hegyeink, szóval mind ez a sok drága kincs, a mennyivel az Isten csak jövedelvéne áldhat meg egy országot, nyers anyagban, feldolgozatlanul és kihasználatlanul semmiképen sem elégítheti ki a nemzet szükségleteit és igényeit.

A kis iparos munkája, úgy mint a gyári ipar, melyek nagyon sok embernek van hivatva tisztességes kenyeret és megélhetést biztosítani és a közönségnek olesó és megfelo kielégítést nyújtani, ez var főleg hivatva arra, hogy a közjölét előmozdításához nagy mérvben hozzájáruljon, a nemzeti vagyonosodást előmozdítsa, szaporítsa.

Nézetem szerint ez idő szerint nem lehet sürgösebb kérdés az iparpártolásnál, mert ez volna hivatva elsősorban némileg korlátozni és apasztani a mindig aggasztóbb mérveket öltő kivándorlásokat is.

Mert ha nálunk az ipar és kereskedelem tényleg fellendülne, akkor sok ezer és ezer munkás kéz találna idehaza kenyeret és nem is jutna eszébe az országból, habár csak ideiglenesen is, kivándorolni. És ezen pontnál ismét találkozik a mezőgazda érdeke az iparpártolással, mert természetesen, ha nem vándorol ki annyi munkás-kéz, több munkás marad az országban, ha több a munkás kevesebb, illetve olesóbb a munkabér, ami ismét csak a gazdának is előnyére válik.

De más előnye is van ennek a gazdára nézve, t. i. a belföldi fogyasztás tekintetében, minél népesebb az ország, annál több kenyér, liszt, hus, élelmiszer stb. lesz elfogyasztva az országban s így ő az ő termését, állatait és egyéb eladni valóját, annál drágább áron adhatja el idehaza. Szóval ezekből a példákából is kitűnik ezen két érdekkör közönsége és azon eléggé nem hangoztható előny, ami közvetve és közvetlenül az iparpártolásból, úgy az országra mint az egyesre, de különös a gazdára is hárul.

De végezetül nézzük a dolgot még más szempontból is és itt is csak azt fogjuk látni, hogy az iparfejlesztés és pártolás amennyire a gazdaember kötelessége, ép oly előnyös is ránezzve.

Tegyük fel, hogy végre az ország lakossága az egész magyar társadalom felébred közönyéből, tényleg be fogja látni ezen életbevágó érdekek fontosságát és hathatós támogatásával és pártfogásával lehetővé teszi, hogy a magyar ipar felvirágozzék, mi fog akkor történni?

Keletkeznek majd az országban mindenféle posztógyárak, szövet- és lengyárak, cukorgyárak, keményítőgyárak, rizshántolók, gőzmalomok, szesz- és sörgyárak, butorgyárak, gépgyárak, vas-, acél-, kő- és villagyárak, bór- és cipőgyárak, állat- és sertéshizlók, szalmái- és husconservgyárak, gyufa-, kávé- és olajgyárak, stb. stb., ezek mellett pedig felfog virágozni a kézműipar vagy az u. n. kisipar is.

Mindezen gyárak pedig fel fogják dolgozni idehaza az őstermeléseket, a buzát, kukoricát, árpat, repcét, kenderet, lent, az állatok húsát, bőrét, szőrt, szarvát, a vasat, a kőveket, a szentet, fát, szóval mindent és a gazda nem lesz kénytelen nyers terményét előbb olesó áron az osztrákoknak, vagy külföldre eladni és aztán a kész iparickekkel méreg drágán visszavásárolni, hanem idehaza értékesítheti nyers terményét és beszerezheti iparszükségletét.

Hogy ebből mily óriási, illetve kiszámíthatlan haszna lesz az országnak és minden egyes lakosának, de különösen a gazdaközönségnek azt, azt hiszem, mindenki könnyen elgondolhatja.

Most pedig megköszönve szíves megjelenésüket és odaadó figyelmüket, befejezem ezen kissé hosszúra nyúlt előadásomat és azt kívánom önöknek, hogy gondolkozzanak az itt elmondottak felett és megvagyok győződve arról, hogy önök a jól felfogott saját érdekekben, de meg hazafiságból is befogják látni, hogy mennyire szükség a hazai ipar pártolása és a mai naptól fogva a lehetőség szerint csakis honi gyártmányú cikkek fognak vásárolni. Az Eggek Ura adja, hogy ez teljesüljön és akkor Magyarország és benne mi valamennyien boldogok leszünk!

Felolvas szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Megvétele kerestetik egy használt, de jókarban lévő **csukott batár.** Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

Polgári iskolánk épületében levő 2 üzlethelyiséget **folyó évi május hó 3-án délután 3 órakor** városházunk nagytermében tartandó, 500—500 korona kikialtási árral kezdődő szóbeli árlejtésen folyó évi november hó 1-én kezdődő egymásután 3, illetve 6 évre bérbeadjuk.

Bővebb felvilágosítással szolgál alulírott iskola-széki elnök.

Apatin, 1902. évi március hó 24-én.

Schäffer Jakab, Aman Bálint, iskolaszéki jegyző. 3—3 iskolaszéki elnök.

436 szám.

tkvi 1902.

Árverési hirdetmény.

A hódásghí kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. May József önkéntes árverési ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásghí kir. járásbíróóság) területén lévő, Hódásghí községben fekvő, a hódásghí 406. sz. tkvi betétben A. 1. sorsz. 352. hr. sz. 509. ö. i. sz. a. foglalt és felezésben ifj. May József tulajdonánál bejegyzett ház és udvarra az árverést 736 koronába: ezennel megállapított kikialtási árral elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi május hó 2-ik napján délután 2 órakor** a telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 73 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett ártólammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszoigáltatni.

Kelt Hódásghon, 1902. évi február hó 28-án.

A hódásghí kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

1190. szám.

1902.

Hirdetmény.

Csonopla község elüljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a községi rendőrség f. évi április hó 4-én virradóra 3 drb csikot — u. m.: 1 drb 2 éves sötét pejkancát kis csillaggal; 1 drb 1 éves sötét pejkancát és 1 drb 1 éves sötét sárga kancát, hoka — a csonoplai jogokban bitangásban talált; miért is mindazok, akik a fent leirt állatokra jogot formálnak, igényeiket marhájárlatokkal igazolva, azokat alulírott elüljáróságnál átvehetik.

Csonoplán, 1902. évi április hó 5-én.

Deák Andor, Asztalos Mihály, jegyző. 2—1 bíró.

347. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Déronya községében leköszönés folytán megfreesedett s havi utolagos részletekben folyósítandó 600 korona évi fizetéssel járó gyalogrendőri állásra pályázni öhajtok kellően felszerelt kérvényeiket az alulírott elüljárósághoz **folyó évi április hó 10-ig** nyújtassák be.

Déronya, 1902. évi március hó 29-én.

2—2

Az elüljáróság.

293. szám

tkvi 1902.

Árverési hirdetmény.

A bacs-almási kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint dr. Jusits Elemér hódásghí ügyvéd által képviselt Vancsura Benedek és neje gajdobrai lakosok javára Kiss János jankováci lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyben az árverés 1600 kor. tökéletesítés, ennek 1899. évi január hó 1-ik napjától járó 8% kamatai, 132 korona eddig megállapított, 20 kor. 30 fill. ezuttali és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. c. 144. és 146. §-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő, a jankováci 686. sz. betétben A. I. 588., 589. hr. sz. 574. ö. i. sz. és 3824/1. hr. sz. szántóföldre 832 korona kikialtási árral ezennel elrendeltetik és annak a Jankovác községében lévő, az eddig megállapított 1902. évi április hó 28-ik napjának délelőtti 10 óráig kifizetik, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikialtási áron alul is eladatni fognak.

Árverezők tartoznak a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes papirban a kiküldöttnek átadni.

Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a másodikikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt, az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 5% kamatokkal együtt a szabadkai m. kir. adóhivatalba befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíthatni. A részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóság irattárában és Jankovác községében megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság. Bács-Almásán, 1902. évi január hó 15-én.

A bacs-almási kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

284. szám.

kig. 1902.

Árlejtés.

Karavukó istálló egészen munkálattal bízott **22-ik napján** községében tartandó, ezen 1674 koronát elvállaló szóbeli verseny. A jóvala község jegyző mikor megtekint Karavukó

Rumbach jegyző.

405. szám.

kig. 1902.

Pályázat.

Bogyán község részletekben elvett egyebekből gyűjtötték; felhívjuk eddigi alkalmatlan honpolgárságukat mányukkal felszerelt kérvényekkel **hó 25-ig** alulírott elüljárósághoz nyújtassák be, mivel a későbbi években Vajszka, 1902.

3—1

1696. szám.

kig. 1902.

Pályázat.

O Kanizsa községi lovasrendőri állásért is felhívjuk évi 600 korona ruházat és felszerelés iránti, sajátkezűleg **folyó évi április hó 10-ig** alulírott elüljárósághoz nyújtassák be, mert a későbbi években O Kanizsán, 1902.

Huszágh, jegyző.

2345. szám.

kig. 1902.

Pályázat.

Parabuty községben 720 koronát gyalogrendőri állásra ezennel felhívjuk pályázni öhajtok kérvényeiket **1902. évi április hó 10-ig** alulírott elüljárósághoz nyújtassák be, mert a későbbi években Hódásghon, 1902.

3—1

103. szám.

kig. 1902.

Pályázat.

Gardincev községben 720 koronát gyalogrendőri állásra ezennel felhívjuk pályázni öhajtok kérvényeiket **1902. évi április hó 10-ig** alulírott elüljárósághoz nyújtassák be, mert a későbbi években Hódásghon, 1902.

Knezevich, jegyző.

374. szám.

kig. 1902.

Pályázat.

Gajdobra községben 720 koronát gyalogrendőri állásra ezennel felhívjuk pályázni öhajtok kérvényeiket **1902. évi április hó 10-ig** alulírott elüljárósághoz nyújtassák be, mert a későbbi években Hódásghon, 1902.

Fischer Nándor, jegyző.

284. szám.
kig. 1902.

Arlejtési hirdetmény.

Karavukova község róm. kath. plébániához tartozó istálló egészen újonnan felépítendő lévén, ezen építési munkálat biztosítása céljából az arlejtés folyó hó 22-ik napjának d. e. 9 órájára Karavukova községhezazhoz kitűzték. Felhívtnak mindazok, kik ezen 1674 kor. 50 fillérrel előirányzott építési munkálatot elvállalni óhajtnak, hogy a kitűzött napon tartandó szóbeli versenytárgyaláson jelenjenek meg.

A jóváhagyott terv és költségvetés Karavukova község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Karavukova, 1902. évi április hó 3-án.

Rumbach Mihály, Nettinger József,
jegyző. 3—1 bírő.

405. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bogyán községben tisedésben levő s havi utólagos részletekben élvezendő 480 korona évi javadalmazással egybekötött gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdetik; felhívtnak pályázni óhajtok, hogy életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat és előéletüket, valamint magyar honpolgárságukat és testi alkalmosságukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi április hó 25-ig alulírott körjegyzőnél annál inkább beadják, mivel a később érkezők figyelembe vételét nem fogadják.

Vajszka, 1902. évi április hó 4-én.

3—1

1696. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

O Kanizsa községben leköszönés folytán megüresült községi lovasrendőri állásra ezennel pályázat hirdetik, miért is felhívtnak pályázni szándékozók, hogy ezen, évi 600 korona fizetés és 240 korona lótartási átalány, ruházat és felszereléssel javadalmazott állás elnyerése iránti, sajátkezűleg írt s kellőleg felszerelt kérvényeiket folyó évi április hó 15-ig a zentai tekintetes főszolgabírói hivatalhoz annyival inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogadják.

O Kanizsán, 1902. évi április hó 4-én.

Huszágh,
jegyző. 2—1

2345. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Parabuty községben leköszönés folytán megüresedett s 720 korona évi, havi előleges részletekben kiszolgáltatandó fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket 1902. évi április hó 25-éig nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogadják. Német nyelvbeni jártasság megkívánatik.

Hódsághon, 1902. évi április hó 4-én.

3—1

103. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Gardinovce község határában lévő községi (köz-dülő) közutak felmérése, kijelölése és törzskönyv elkészítése iránti műszaki munkálatokra nézve alulírott elöljáróság pályázatot hirdet.

Felhívtnak az ezen munkálatok elkészítésére vállalkozni óhajtó mérnök urak, hogy ajánlataikat — a felvételi alapvonalak kitűzéséhez szükséges lécek és egyéb faanyagok, valamint a felvételnél szükségletű fuvarok és napszámosokra eső költségek leszámításával — az elöljárósághoz folyó évi április hó 15-ikéig nyújtsák be.

Gardinovcén, 1902. évi március hó 24-én.

Knezevich József, Radák Tóma,
h. jegyző. 2—2 h. bírő.

374. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Gajdobra községben lemondás folytán tisedésbe jött gyalogrendőrzeti és egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat nyitnak.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állásokat elnyerni óhajtnak, hogy a községi rendőrségi szervezési szabályrendelet 7. §-ában előírt, szabályszerűen felszerelt, magyar honpolgárságukat, életkorukat, erkölcsi magaviseletüket, egészségüket s a magyar és német nyelvnek sző és írásbani tökéletes tudását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alulírt községi elöljáróságnál f. évi április hó 10-ig nyújtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Javadalom: a rendőrzetnek 804 korona és a rendőrnök 504 korona havi utólagos részletekben, melyből a megválasztandók a ruházatot önmaguk tartoznak beszerezni, a fegyverzetet és egyéb felszerelési cikkeket azonban a község adja.

Gajdobrán, 1902. évi március hó 27-én.

Fischer Nándor, Tillinger József,
jegyző. 2—2 bírő.

Kiadó lakás.

A Zöldkert- és Orgona-utca sarkán az 576. számú házban egy 3 szobás és egy 2 szobás utcai lakás minden hozzátartozóval f. évi május 1-étől bérbeadandó. Bővebbet a háztulajdonos.

269. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatokra.

Béreg község határában lévő közlekedési és községi utak, a Bács-Bodrogh vármegye törvényhatóságának 610/közgy. 1897. számú szabályrendelete értelmében előírt törzskönyvvezetéséhez szükséges mérnöki munkálatok elkészítésére folyó évi április hó végén lejárandó határidővel pályázat hirdetik és felhívtnak pályázók, hogy ajánlataikat a kitűzött határidőben alulírott Elöljáróknál nyújtsák be.

Béregben, 1902. évi március hó 28-án.

Grosser Lajos, Gorjanacz András,
jegyző. 2—2 bírő.

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánlják nagy készletüket 6' és 2⁰⁰ hosszú igen szép minőségű hasított és gömbölyű tölgyfa szőlőkarókból jutányos árak mellett, ugyszintén 5' és 6' hosszú lucfenyő szőlőkaróikat minden mennyiségben 10—2

ERNST JÁNOS és ROTH
fakereskedők UJVÍDEKEN.

KÉLT-LAKK
legújított mázoló-szer pallo számban.
Sagstalan
pallo-viasz „Gloria”
legjobb és leggyorsabb beeresztő-szer kemény pallo számban.
Arany-fénymáz
képretek sbb. beanyozására.
1 kis palack ára 40 fillér.
Fehér „Glasur”-fénymáz
legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakkeretek sbb. ujonnani befestésére.
1 dohoz ára 90 fillér.
Mindenkör kaphatók:
Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.
8—3

494. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatokra.

Mosorin község közlekedési (vicinális) és közdül utairól törzskönyvek és térképek, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1893. évi július hó 8-án 43110. sz. a. kelt magas rendelete értelmében, 2 példányban leendő elkészítésére vállalkozni szándékozó mérnök urak megkértenek, hogy ez iránti ajánlataikat a község elöljárósághoz folyó évi április hó 15-ig benyújtsák sziveskedjenek.

Mosoriban, 1902. évi április hó 1-én.

2—1 Az elöljáróság.

2418. szám.
kig. 1901.

Pályázati hirdetmény mérnöki munkálatra.

Bács-Gyurgyevő község községi és közdül utai a vármegye törvényhatósági bizottságának 610/1897. kgy. szám alatt alkotott szabályrendelete irányelvei szerint elkészíteni és törzskönyvvezetni elhatározotván, felkértenek mindazon okleveles mérnök urak, akik eme munkálatok elkészítését elvállalni óhajtnak, miszerint erre vonatkozó ajánlataikat költségvetéseik kapesán folyó évi április hó végéig Gyurgyevő község elöljáróságánál benyújtsák sziveskedjenek.

Bács-Gyurgyevőn, 1902. évi április hó 1-én.

3—1 Az elöljáróság.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

ad 9604. szám.
alisp. 1902.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésemre bizott vármegye zentai járásban lemondás következtében megüresült évi 480 korona fizetés, 60 korona lakpénz, 40 korona évi eszmapénz és természetbeni ruházattal (évente 1 sapka, 1 atilla, 2 kék nadrág, 1 vörös mellény, 1 teljes kanavász nyári ruha, valamint 3 évente egy báránybéléses mente és 4 évenként 1 köpeny) javadalmazott hivatalozoljai állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1873. évi II. t. c. 12. §-ban és ugyanazon törvények 17. §-ának C) pontjában körülírt körülményeknek megfelelően felszerelt kérvényeiket 1902. évi április hó 30-ig hozzám annál is inkább adják be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zomborban, 1902. évi március hó 14-én.

Kir. tanácsos, alispán helyett:

Vojnits István,
főjegyző.

3—3
620. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

O-Palánka község elöljárósága által az tisedésben levő rendőrzetűi és 3 gyalogrendőri állásra pályázat nyitnak. A rendőrzetűi állás 600 korona, a gyalogrendőri állások 400 korona javadalmazással vannak egybekötve; a ruházatot és felszerelést a község adja. Pályázni óhajtok felhívtnak, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket folyó hó 25-ig annál is inkább küldjék be O-Palánka község elöljárósághoz, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogadják.

O-Palánka, 1902. évi április hó 2-án.

Sikár, Popovits,
jegyző. 2—1 bírő.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

13441. szám.
alisp. 1902.

Arlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett munkák biztosítása céljából folyó évi április hó 14-ik napján (hétfő) reggeli 9 órakor a vármegye székházának kistermében zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli versenytárgyalás fog tartatni, a melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívtnak.

A biztosítandó munkák a következők és pedig:
A Szegegy község belsőútjáról a hegyes-feketehegyi vasuti állomáshoz vezető hozzájáró utg terjedő törvényhatósági utnak kavicso mütta leendő kiépítése.
Előirányzott költség 96,529 korona 39 fillér.
Letendő bántapénz 9650 korona.
Elkészítési határidő a munkaadás napjától számított 26 het.

A munka végrehajtásánál kizárólag e megyebeli és elsősorban inséggel küzdő munkások alkalmazandók a vállalkozók által.
Ezen felsorolt munkákra vonatkozó írásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző, vagyis vállalkozni kívánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, — továbbá az ajánlatok egyéni és összes vállalati árak és pedig az utóbbiak, — ugy számokkal, mint betűkkel is kiírandók és a melyekben a fentebb meghatározott mennyiségű biztosíték készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett és névértékig terjedő árkelet szerint számított elfogadható értékpapirokban okvetlenül esatolandó és folyó évi április hó 13-ik napjának délelőtti 11 órájáig a vármegye alispánjára címezve nyújthatók be.

Versenyzők ajánlatukhoz a kofajból megfelelő és pecséttel ellátott mintaköveket tartoznak bemutatni és a mennyiben ezt elmulasztják, — ugy ajánlatuk figyelembe nem fog vétetni.

Az ajánlatok ugy adandók be, hogy mindgyüknek borítékára a szükségesek, vagyis az ajánlattevő neve és lakhelye, továbbá amire az ajánlat tétetik és végre a bent levő bántapénz összege világosan feljegyzendő, megjegyeztetvén, hogy a kitett határidőn túl beérkező, vagy az előírt kelleket bármely tekintetben nélkülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételét nem fogadják.

Azok, kik a felsorolt vállalatokra a nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján kívánnak pályázni, kötelesek az illető vállalatra vonatkozó részletes arlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előirányzott okmányokat tökéletesen ismerik, mig az írásbelileg pályázók ezen kijelentést ajánlatukban kötelesek megtenni.

Végül megjegyeztetik, hogy a vonatkozó részletes arlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmányok az államépítészeti hivatal hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Zomborban, 1902. évi március hó 28-án.

Karácson Gyula,
kir. tanácsos, alispán.

2—2
373. szám.
1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróóság 1902. évi 1958. számú végzése következtében dr. Szilágyi Károly zombori lakos ügyvéd által képviselt Wertheimer Frankl és társa budapesti cég javára Scherer Ferenc zombori lakos ellen 366 kor. és járuléka erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 2260 koronára becsült különféle butorárúkból álló ingóságok nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíróóság V. 320/3. 1902. számú végzése folytán 366 korona tökekövetelés, ennek 1902. évi január hó 31. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 76 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adós üzletében leendő eszkozlésére 1902. évi április hó 19-ik napjának délelőtti 9 órája határidővel kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsorán alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1902. évi március hó 24-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy Zomborban gákoval-utca 409. sz. a.

Kőfaragó műhelyt

nyitottam, melyben bármi e szakmába vágó munkák és javítások, továbbá mindennemű márványlap munka u. m.: üzleti pultlapok, butorlapok, kandelók, falbekelezések, márványparquetek, márvány fürdőkádak stb. a legjobb kivitelben és pontosan elkészítetnek.

Megjegyzés: a márványlapok mindenféle színben és minőségben nyers alakban vannak raktáron és mérték szerint itt dolgoztatnak fel.

Mindenkor igyekezni fogok a nagyérdemű közönség teljes bizalmát elnyerni. Becses pártfogását kérve, maradtam

mély tisztelettel

Stempel Samu,
kőfaragó.

2-1

Legfinomabb

Cuba

Jamaika

Gyöngy

Mocca

Arany Jáva

1 kilo 4 korona.

Santos

Santos gyöngy

1 kilo 2 korona 80 fillér.

Kapható:

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csemegekereskedésében

ZOMBORBAN.

Vidékre postán szállítva 1 kilo 16 fillérrel drágább.

25-22

Rövidarú szakmában ügyes segéd, ki azonban **utazói** minőségben is alkalmazható — 24—28 éves — kerestetik.

Magyar és német nyelv ismerete szükséges, kik szerbül is tudnak és Bácskában már utaztak, előnyben részesülnek.

Bővebbet **Littauer József és fia** nagykereskedőknél, **Mohácson.**

Kiadó ház.

Szivaci-uton a 307. számú (volt Bosnyák-féle) ház, mely áll 4 szoba, 2 konyha, éléskamra és a hozzátartozó mellékhelyiségekből, parkirozott udvarral és melléképülettel, **f. évi május 1-étől kiadó.** Bővebbet **Husvéth Gyula.**

3-3

Tavaszi újdonságok.

PÁRISI ÁRÚHÁZ

Zomborban, (korzó) a nagytőzsde mellett.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy

a legdivatosabb tavaszi újdonságok

megérkeztek:

angol és francia női kelmék,

BATISZTOK ÚJ DISZEK

Királyváson vállalat egyedüli raktára.

Teljes tisztelettel

Tuna Gusztáv.

10-8

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Cséb községben lemondás folytán megüresült közrendőri állásra pályázat hirdettem. Pályázni óhajtok szabályszerűen felszerelt kérvényeiket legkésőbb **április hó 15-éig** alulírt eljáráshoz, vagy pedig a palánkai járási főszolgabírói hivatalhoz betérjeszhetik. Évi fizetés 408 korona.

B. Cséb, 1902. évi március hó 31-én.

Ifj. Sigmund Gyula,
jegyző.

Kleiner Miklós,
bíró.

Faépitmények

rothadását, azokon gombaképződést legbiztosabban megakadályoz, falgombát, faldedvességet legbiztosabban kiirt a

BÁRDOS és BRACHFELD

budapesti műszaki nagykereskedő cég törvényileg védett

AREFACTOR

gyártmánya.

Részletes felvilágosítással készséggel szolgál:

DIETZGEN IMRE FIAI

vas- és fűszerkereskedése **UJVIDÉKEN.**

6-6

842. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Sztanisics községben fűresedésbe jött községi gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettem.

Felhívatom mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket — melyben az előírt minősítésen kívül a német nyelvnek szóbeli bírása is igazoltassék — **folyó évi április hó 20-ikáig** ezen eljáráshoz nyújtsák be.

Sztanisics, 1902. évi március hó 31-én.

3-2

Az eljárásság.

767. szám.

kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Bács-Bodrogh megye bács-kulai járásban lévő O. Verbász községe az alábbi mérnöki munkálatokra pályázatot hirdet, felhívja az erre vállalkozni akaró és képesített szakmőrök urat, hogy zárt ajánlataikat és költségvetési előirányzataikat **április hó 24-éig** ezen község eljárásságánál benyújtani sziveskedjenek.

A szükséges térképek és felvilágosítások a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt az érdekeltek rendelkezésére állanak.

A munkálatok a következők:

1. A községi közdülő utak törzskönyvezése Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 610. 1897. közgy. sz. a. alkotott szabályrendeletének megfelelőleg.

2. Az utcák és terek szabályozása céljából a szabályszerű vonalak megállapítása és ezeknek a kataszteri térképbe leendő berajzolása.

3. Az egész határnak felmérése és az egyes birtokhatároknak a megjelölése.

Kelt O. Verbászon, 1902. évi március hó 29-én.

Kiss Gyula,
jegyző.

Tyirity Péter,
bíró.

2-2

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvendéjéből.

397. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

D. Szt. Iván községben fűresedésben levő **rendőri vezetői és két rendőri állásra** ezennel pályázat nyitattik.

Rendőri vezetői fizetés: bavi részletekben fizetendő évi 500 korona és vágatási biztonsági teendőikért járó szabályszerű díjak.

Rendőri fizetés: 400 korona.

A pályázni kívánókat felhívjuk, hogy életkorukat, egészségi voltukat és eddigi foglalkozásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **1902. évi április hó 20-ig** az alulírt eljárásságnál annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételét nem fogjuk.

A pályázóktól a szerb nyelv bírása feltétlenül megkivántatik.

D. Szt. Iván, 1902. évi április hó 2-án.

Szkalin Benő,
jegyző.

Czrnyák Péter,
bíró.

186. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Kucura községben megüresedett gyalogrendőri állásra ezennel pályázatot hirdettem.

Ezen állás javadalmazása évi 600 korona, mely a községi pénztárból utólagos részletekben fizetetik ki.

A rendőri felszerelést és ruházatot a község állítja elő. Felhívatom a pályázni szándékozókat, hogy kérvényeiket **folyó évi április hó 15-éig** okvetlenül nyújtsák be.

A később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kucurán, 1902. évi március hó 25-én.

Szakácsy,
jegyző.

Göttel Jakab,
bíró.

2-1

XXV. évf.

ELŐFIZETÉS
Egész évre ...
Fél évre ...
Negyed évre ...

A lap szelleme ...
küldemények ...
nek, anyagias ...
nosnak ...

Egyes számok

A villamos

Kétségteljesen a villamos világítás vállalkozója egy villamos vasutat forgalom céljaira.

Tudunkkal a kérdése már közre e fölött Zomborban Apatinban, a dolgi miért? Azon egy mert ezen vállalkozás nek és rentabilis galma ugyanis a helyeződnek át a gének nagy árú a Dunája, melynek pedig vasuti állomás fel- és lerakodási mintegy 30 perc jó műt vezet odasíges óriási befektetés ahhoz a csekély a villamos vasut

Személyforgalom oly emelkedést, mely zóságát biztosíthat Apatinra nézve székhely és adhat azt, hogy Apatin bírósággal, közjegynincs valószínűleg mélyforgalom nagannál kevésbbé, nyolítására az apjesen alkalmas.

Kérdés már melyek a vállalat fennforognak-e a igennel felelünk.

Egészen másvajjon mit jelenteszempontból. Azazilyen irányban elő

A „BAC

Matz

Kinyitott
Odaké
Egy sar
Hozta a

Meg se
— Nem
Csak én
Mert?

Oly jól
Sokszor
Milyen
Hogy for

... Mint
Nemán,
És zéne
Néznék

Pedig szeg
A nap ut
Magas út
Más az id

... Bolond
Mit forog
Nem a tie
Csillagok

AZ
— Reszlet

Az ítéletet egy
és az ítélet kibírdet
bilincsen vitték viss
elé két-két fegyver
ügyelő tiszt jelenlét